

MEDYCYN DYDAKTYKA WYCHOWANIE

ISSN 0137-6543

ROK XLVI

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

NR 1/2014

Zespół redakcyjny:

Prof. dr hab. Stefan Kruś – redaktor honorowy
Dr hab. Marcin Grabowski – redaktor naczelny
Dr med. Maciej Janiszewski – z-ca redaktora naczelnego
Mgr Cezary Ksel – sekretarz redakcji
Mgr Magdalena Zielonka – korekta

Rada Programowa i Naukowa:

Prof. dr hab. Marek Krawczyk – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, **prof. dr hab. Sławomir Majewski** – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, **prof. dr hab. Sławomir Nazarewski** – Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem, **prof. dr hab. Renata Górka** – Prorektor ds. Kadr, **prof. dr hab. Marek Kulus** – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, **prof. dr hab. Mirosław Wielgoś** – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, **dr hab. Marek Kuch** – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, **prof. dr hab. Bożena Werner** – Prodziekan ds. Oddziału Nauczania w Języku Angielskim, **dr hab. Piotr Wroczyński** – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, **prof. dr hab. Piotr Małkowski** – Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, **prof. dr hab. Bolesław Samoliński** – Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego, **prof. dr hab. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska** – Dziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego.

Wydawca:

Warszawski Uniwersytet Medyczny,
Senacka Komisja ds. Informacji Naukowej i Wydawnictw

Adres redakcji:

ul. Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa
tel. (22) 57 20 615
e-mail: mdw@wum.edu.pl
http://mdw.wum.edu.pl

Zdjęcia:

Dział Fotomedyczny WUM
Prawa autorskie zastrzeżone. Żadna część publikacji nie może być powielana bez zgody Wydawcy. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów.

Skład i druk:

Oficyna Wydawnicza WUM
ul. Pawińskiego 3, 02-106 Warszawa
tel. (22) 57 20 327, fax (22) 57 20 380
e-mail: oficynawydawnicza@wum.edu.pl
http://oficynawydawnicza.wum.edu.pl

Projekt okładki – Maja Sosnowska

Nakład: 500 egzemplarzy
CZASOPISMO JEST PUNKTOWANE W SYSTEMIE INDEX COPERNICUS

Z ŻYCIA WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO

<i>Cezary Ksel</i>	
Otwarcie Uniwersyteckiego Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.....	2
<i>Biuro Informacji i Promocji</i>	
Podpisanie umowy o współpracy z UNICEF Polska...3	
<i>Cezary Ksel</i>	
Konferencja poświęcona pozyskiwaniu funduszy na badania biomedyczne z IMI	4
<i>Michał Gierałtowski</i>	
Sukces naukowców z projektu BASTION	5
<i>Cezary Ksel</i>	
Ogólnopolski Dzień Transplantacji	6
<i>Marta Lipowska</i>	
Konferencja naukowo-szkoleniowa „Neuropatie nabyte – standardy diagnostyczne i terapeutyczne”	7
<i>Łukasz Januszkiewicz</i>	
Złożenie kwiatów na grobie Prof. Zdzisława Askanasa....	8
<i>Cezary Ksel</i>	
VI Konferencja Naukowa Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej.....	9
<i>Joanna Gotlib</i>	
Pielęgniarki o Evidence-based Nursing Practice...11	
<i>Elwira Zielińska</i>	
Z Senatu WUM.....	12

STUDENCI

Rozmowa z Magdaleną Stusińską – studentką VI roku kierunku lekarskiego i prezesem EMSA Warszawa.....	16
<i>Małgorzata Chmielewska</i>	
Doktoranci WUM na trasach Pucharu Świata w narciarstwie biegowym w Jakuszycach	19

HISTORIA

<i>Bożena Majkowska, Barbara Mazurkiewicz</i>	
Dzieje kształcenia położnych w Warszawie	20

DYDAKTYKA

<i>Mirosława Adamus, Mariusz Jaworski</i>	
Poczucie tożsamości zawodowej a postrzeganie etosu nauczycielskiego wśród studentów wybranych kierunków medycznych	27

NAUKA

Obrony prac doktorskich	31
-------------------------------	----

Otwarcie Uniwersyteckiego Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

**17 stycznia 2014 roku
odbyło się uroczyste otwarcie
Uniwersyteckiego Centrum Zdrowia
Kobiety i Noworodka Warszawskiego
Uniwersytetu Medycznego Sp. z o.o.**

Na zaproszenie Prezesa Zarządu Uniwersyteckiego Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka WUM – prof. Mirosława Wielgosia, w uroczystości udział wzięli: Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – prof. Marek Krawczyk, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia – Aleksander Soplński, Dyrektor Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie – Michał Borkowski, Dyrektor Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia – Dagmara Korbasińska, Krajowy Konsultant w Dziedzinie Położnictwa i Ginekologii – prof. Stanisław Radowski. Wśród gości znaleźli się także dyrektorzy szpitali klinicznych naszej Uczelni: Dyrektor Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus – prof. Janusz Wyzgał, Dyrektor Szpitala Klinicznego im. ks. Anny Mazowieckiej – prof. Roman Smolarczyk, ponadto p.o. Kanclerza Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – mgr Małgorzata Rejnik, Prodziekan I Wydziału Lekarskiego WUM – prof. Barbara Górnicka. Na uroczystość przybyli także Kierownik II Kliniki Położnictwa i Ginekologii WUM – prof. Krzysztof Czajkowski oraz Kierownik I Kliniki Położnictwa i Ginekologii w latach 2004-2010 – prof. Leszek Bablok.

Podczas uroczystego otwarcia Uniwersyteckiego Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Sp. z o.o. prof. Mirosław Wielgoś podziękował JM prof. Markowi Krawczykowi oraz Dyrektorowi Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus prof. Januszowi Wyzgałowi za pomoc oraz współpracę przy przekształcaniu I Kliniki Położnictwa i Ginekologii w spółkę pod nazwą Uniwersyteckie Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka WUM. Poinformował, że od początku działalności spółki, tj. od 1 stycznia 2014 roku, przyjęto już 79 porodów. Zaznaczył także, że porody to nie jedyny zakres działalności nowej jednostki. – Opiekujemy się kobietami w każdym wieku i z każdym problemem. Jestem pewny, że pacjentki będą miały tutaj właściwą opiekę, a nasza nowa spółka będzie się rozwijać jak najlepiej, dzięki czemu przyniesie Panu Rektorowi satysfakcję, chlubę i zysk – mówił prof. Wielgoś.

Rektor prof. Marek Krawczyk podkreślił, że uruchomienie nowej jednostki jest kontynuacją ponad dziewięćdziesięcioletniej historii I Kliniki Położnictwa i Ginekologii, a przekształcenie w spółkę, której Uczelnia jest właścicielem w 100%, otwiera Klinikę na nowe możliwości. Dzięki temu korzyści odniosą nie tylko pacjentki i ich nowo narodzone dzieci, ale także

Rektor WUM prof. Marek Krawczyk przecięciem wstęgi symbolicznie rozpoczął działalność jednostki

Uroczyste otwarcie nowej placówki

pracujący w spółce zespół oraz studenci, którzy otrzymają lepsze warunki studiowania.

Na ręce prezesa prof. Mirosława Wielgosia gratulacje za upór i determinację w dążeniu do wyznaczonego celu przekazali także Aleksander Soplński oraz Michał Borkowski, z kolei prof. Stanisław Radowski zaznaczył, że pionierski program związany z uruchomieniem Uniwersyteckiego Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka WUM Sp. z o.o. wyznacza nowe standardy oraz kierunek rozwoju polskiej ginekologii i położnictwa.

Uniwersyteckie Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Sp. z o.o. powstało 1 stycznia 2014 roku z przekształcenia I Kliniki Położnictwa i Ginekologii WUM, kierowanej od 2010 roku przez prof. Mirosława Wielgosia, będącej do tej pory w strukturze Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus.

Cezary Ksel
Redakcja „MDW”

Podpisanie umowy o współpracy z UNICEF Polska

21 stycznia 2014 roku w siedzibie naszej Uczelni odbyło się podpisanie umowy pomiędzy Warszawskim Uniwersytetem Medycznym a UNICEF Polska. Jest to znaczące wyróżnienie dla naszego Uniwersytetu, gdyż jesteśmy pierwszą w Polsce uczelnią wyższą, z którą organizacja nawiązała współpracę. W imieniu naszej Uczelni dokumenty podpisał JM Rektor – prof. Marek Krawczyk, a z ramienia UNICEF Polska Dyrektor Generalny – Marek Krupiński.

Podpisanie umowy. Dokument parafowali prof. Marek Krawczyk (po lewej) i Marek Krupiński

W spotkaniu uczestniczyli także – z ramienia UNICEF Polska dr med. Elżbieta Borowiecka – Przewodnicząca Rady Polskiego Komitetu Narodowego UNICEF, oraz Zofia Dulcka – Dyrektor ds. Komunikacji i Marketingu Internetowego. Warszawski Uniwersytet Medyczny, poza osobą JM Rektora, reprezentowali: Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych – prof. Marek Kulus, Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą – prof. Sławomir Majewski, Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem – prof. Sławomir Nazarewski, Prorektor ds. Kadr – prof. Renata Górka, p.o. Kanclerz – mgr Małgorzata Rejnik, mgr Ewa Kępska – Kierownik Biura Rektora oraz Agnieszka Stępień – Kierownik Biura Informacji i Promocji.

Na zdj. od lewej: prof. Sławomir Majewski, mgr Małgorzata Rejnik, prof. Sławomir Nazarewski

Po podpisaniu stosownych dokumentów, głos zabrał Rektor prof. Marek Krawczyk. Przybliżył gościom historię naszej Uczelni, powstawanie poszczególnych wydziałów, jubileusz 200-lecia nauczania medycyny w Warszawie oraz zaprezentował stan aktualny, w szczególności zaś dynamiczny i znaczący rozwój infrastruktury Uniwersytetu, przede wszystkim budowę Szpitala Pediatricznego, wskazując przy tym temacie wspólną z UNICEF Polska ideę, jaką jest dbałość o dobro i zdrowie dzieci.

Nasza Uczelnia jest pierwszą polską szkołą wyższą, która nawiązała współpracę z UNICEF Polska

– Niezwykle cieszymy się z rozpoczęcia współpracy z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym – podkreślił Marek Krupiński, Dyrektor Generalny UNICEF Polska. – Podpisana dzisiaj dwustronna umowa otwiera pole do wspólnych działań na rzecz dzieci w Polsce i za granicami kraju, a także zaangażowania studentów i pracowników uczelni w projekty UNICEF – mówił Marek Krupiński. Dr Elżbieta Borowiecka, Przewodnicząca Rady UNICEF Polska dodała, iż: „współpraca z ekspertami z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego będzie cennym wkładem w programy prowadzone przez organizację w Polsce”.

UNICEF Polska jest organizacją humanitarną i rozwojową działającą na rzecz dzieci. Od ratujących życie szczepień, przez budowę szkół, po natychmiastową pomoc w sytuacji klęski humanitarnej – UNICEF robi wszystko, aby dzieciom żyło się lepiej. Pracuje w małych wioskach i z rządami państw, bo uważa, że każde dziecko, niezależnie od miejsca urodzenia, koloru

skóry czy religii ma prawo do zdrowego i bezpiecznego dzieciństwa.

Oprac. Biuro Informacji i Promocji

Konferencja poświęcona pozyskiwaniu funduszy na badania biomedyczne z IMI

17 stycznia 2014 roku w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym odbyła się konferencja poświęcona sposobom aplikowania o środki przeznaczone na badania biomedyczne w ramach Innovative Medicines Initiative (IMI).

Konferencja nosiła tytuł „EU Innovative Medicines Initiative 1 & 2. The right prevention and treatment to the right patient at the right time. Medical Research Opportunities for Poland” i połączona była z praktycznymi warsztatami. Adresowano ją do naukowców, małych i średnich przedsiębiorstw, organizacji non profit, agencji rządowych i innych instytucji wspierających, prowadzących lub zainteresowanych uczestnictwem w projektach naukowo-badawczych.

IMI jest największym w historii projektem badawczym w obszarze biomedycznym, działającym na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego zawartego pomiędzy Unią Europejską a przemysłem farmaceutycznym, który został utworzony w ramach 7 PR (7. Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego).

W ramach IMI do tej pory zainwestowano około 1,5 mld euro w projekty badawcze realizowane przez partnerów publicznych i prywatnych. Kolejna tura naboru wniosków obejmująca 8 projektów została opublikowana w grudniu 2013. Budżet przeznaczony na dotacje dla potencjalnych beneficjentów wynosi około 170 mln euro.

Tematyka konferencji obejmowała między innymi takie zagadnienia, jak: projekty w ramach konkursu 11, zasady działania IMI, tworzenie konsorcjów, konsultacja naukowa nt. priorytetów badawczych realizowanych w ramach IMI2 (w latach 2014-2024) w obszarach o największym potencjale z punktu widzenia przyszłych polskich uczestników.

Organizatorami konferencji byli: Warszawski Uniwersytet Medyczny w ramach Projektu BASTION, Innovative Medicines Initiative Joint Undertaking oraz Europejska Federacja Przemysłu i Stowarzyszeń Farmaceutycznych (EFPIA) wraz ze Związkiem Pracodawców Innowacyjnych Firm Farmaceutycznych INFARMA, którego członkowie – innowacyjne firmy farmaceutyczne – opierają swój rozwój na badaniach naukowych.

Konferencję rozpoczął prof. Sławomir Majewski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą WUM, który w imieniu Jego Magnificencji

Prof. Jakub Gołęb – Kierownik Zakładu Immunologii WUM i Kierownik Projektu BASTION oraz Magda Gunn – Scientific Project Manager Innovative Medicines Initiative podczas konferencji prasowej

Magda Chlebus – Director Science Policy EFPIA oraz Paweł Sztwiertnia – Dyrektor Generalny INFARMA

Magali Poinot – Legal Manager, Innovative Medicines Initiative

prof. Marka Krawczyka przywitał przybyłych gości. W Auli wykładowej im. Janusza Piekarczyka zasiadli m.in. Mateusz Gaczyński – dyrektor Departamentu Strategii Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Magda Chlebus – pełniąca funkcję Director of Science Policy w European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), Magda Gunn – Scientific Project Manager IMI, Paweł Sztwiertnia – Dyrektor Generalny INFARMA.

W pierwszej sesji zatytułowanej „Strategic priorities for biomedical innovation in Poland” przedstawiono najświeższe informacje na temat stanu innowacyjności w obszarze biomedycznym w naszym kraju oraz określono szanse, jakie stoją przed polską nauką w perspektywie nowego programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji Horizon 2020.

Konferencja była również okazją do zaprezentowania opinii na temat źródeł finansowania nauki w obszarze biomedycznym, możliwości ubiegania się o dotacje dla badań medycznych, korzyści wynikających ze współpracy nauki z przemysłem.

W ramach sympozjum zorganizowano konferencję prasową, podczas której prof. Jakub Gołąb – reprezentujący Warszawski Uniwersytet Medyczny oraz Projekt BASTION – dokonał podsumowania szans stojących przed polską nauką i innowacjami na krajowych uczelniach, ponadto opowiedział o wyzwaniach administracyjnych, które utrudniają wdrażanie innowacji na polskich uczelniach.

Dzięki projektowi IMI będzie można uzyskać środki na swoje badania. Unikatowość tego przedsięwzięcia polega na tym, że po raz pierwszy UE przygotowała projekt opierający się na partnerstwie pomiędzy Unią Europejską a przemysłem farmaceutycznym w Europie. Tego typu strategia gwarantuje zaangażowane się w projekty dużych europejskich i globalnych firm farmaceutycznych, ale także ośrodków badawczych, uniwersytetów oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

Oprac. Cezary Ksel

Redakcja „MDW”

na podstawie materiałów Projektu BASTION

Więcej na: www.bastion.wum.edu.pl

Redakcja „MDW” dziękuje Organizatorom za przesłane fotografie

Sukces naukowców z projektu BASTION

10 stycznia 2014 roku ukazała się w czasopiśmie *Leukemia* publikacja pt. „B-cell receptor pathway inhibitors affect CD20 levels and impair antitumor activity of anti-CD20 monoclonal antibodies”. Badania, na których opierała się praca były niemal w całości realizowane przez zespół dr Magdaleny Winiarskiej z Zakładu Immunologii naszej Uczelni, któremu udało się wyprzedzić wiele zagranicznych instytutów badawczych prowadzących badania w tym obszarze i opublikować wyniki badań jako pierwszemu.

Zespół dr Magdaleny Winiarskiej z Zakładu Immunologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego odkrył nowy mechanizm regulujący obecność na powierzchni komórek nowotworowych ważnego antygenu rozpoznawanego przez terapeutyczne przeciwciała monoklonalne. Antygenem tym jest cząsteczka CD20, która znajduje się na powierzchni komórek nowotworowych niektórych typów białaczek i chłoniaków. Naukowcy naszej Uczelni udowodnili, że określone nowoczesne leki przeciwnowotworowe, hamujące szlaki przekazywania sygnałów, mogą zmniejszać ilość cząsteczek CD20 (antygenów). W rezultacie dochodzi do niemal całkowitego zniesienia przeciwnowotworowego działania przeciwciał anti-CD20, które nie mają jak związać się z komórkami nowotworowymi. Odkrycie to ma bardzo ważne znaczenie kliniczne, szczególnie w świetle niedawno rozpoczętych badań klinicznych, w których oceniana jest skuteczność przeciwciał anti-CD20 z lekami hamującymi przekazywanie sygnałów.

Praca jest efektem kooperacji naukowców z Zakładu Immunologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Pracowni Hematoonkologii Doświadczalnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, International Centre for Genetic Engineering and Biotechnology w Monterotondo (Włochy) oraz IBSA Cancer Immunomonitoring Platform, Aix-Marseille Université w Marsylii (Francja). Wyniki zespołu pod kierunkiem dr Winiarskiej wyznaczają nowy kierunek rozwoju terapii białaczek i nowotworów.

Autorami pracy są: Kamil Bojarczuk, Marta Siernicka, Michał Dwojak, Małgorzata Bobrowicz, dr Beata Pyrżyńska, dr Paweł Gaj, Marta Karp, prof. Krzysztof Giannopoulos, dr Dimitar G. Efremov, dr Cyril Fauriat, prof. Jakub Gołąb oraz dr Magdalena Winiarska.

Celem projektu BASTION jest zwiększenie potencjału badawczego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w dziedzinie onkologii doświadczalnej i skrócenie drogi do wykorzystania wyników badań podstawowych w praktyce klinicznej. Badania realizowane w ramach projektu koncentrują się w szczególności wokół spersonalizowanej onkologii i opracowywania diagnostycznych i terapeutycznych metod dostosowanych do indywidualnych potrzeb chorych. Wartość projektu BASTION to ponad 21 mln zł. Projekt w 90% jest realizowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach 7. Programu Ramowego.

Michał Gierałtowski

Manager ds. Komunikacji Projektu BASTION

Ogólnopolski Dzień Transplantacji

24 stycznia 2014 roku w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym obchodzono Ogólnopolski Dzień Transplantacji. W spotkaniu, organizowanym przez Fundację osób z przeszczepioną wątrobą Transplantacja O.K.! uczestniczył JM Rektor WUM prof. Marek Krawczyk, pełniący również funkcję Kierownika Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby.

Obchody Dnia Transplantacji. Na zdjęciu od lewej siedzą: prof. Roman Danielewicz, prof. Marek Krawczyk, prof. Piotr Kaliciński, prof. Magdalena Durlik

Spotkanie było również okazją do rozmowy z pacjentami, którzy poddani zostali zabiegowi przeszczepienia narządu. Na zdjęciu po prawej: Ewa Kłobukowska – lekkoatletka

Ogólnopolski Dzień Transplantacji obchodzony jest 26 stycznia, w rocznicę pierwszego w Polsce udanego przeszczepienia nerki, którego w 1966 roku dokonał prof. Jan Nielubowicz i prof. Tadeusz Orłowski w I Klinice Chirurgicznej Akademii Medycznej w Warszawie. Dwa dni przed kolejną rocznicą tej pionierskiej operacji, w Centrum Biblioteczno-Informacyjnym odbył się Dzień Transplantacji 2014, na którym spotkali się wybitni specjaliści zajmujący się transplantacją oraz pacjenci, którzy zostali poddani w przeszłości zabiegowi przeszczepienia. Spotkanie poprowadziła Magdalena Kożuchowska, prezes Fundacji osób z przeszczepioną wątrobą Transplantacja O.K.!, a na sali zasiedli m.in. prof. Marek Krawczyk, prof. Wojciech Rowiński, który w 1966 roku asystował prof. Janowi Nielubowiczowi podczas przeprowadzania pierwszej transplantacji nerki w Polsce, prof. Paweł Nyckowski oraz prof. Piotr Milkiewicz z Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby WUM, prof. Magdalena Durlik z Kliniki Medycyny Transplantacyjnej i Nefrologii WUM, prof. Piotr Kaliciński z Centrum Zdrowia Dziecka, prof. Tomasz Zieliński z Instytutu Kardiologii w Aninie.

Rozpoczynając spotkanie Magdalena Kożuchowska podkreśliła, że od 48 lat program przeszczepienia w Polsce bardzo się rozwinął, przypomniała dane pochodzące z roku 2013, które uzmysławiają ogromną skalę zabiegów przeszczepiania – w 2013 roku przeszczepiono 1 076 nerek od osób zmarłych i 57 od osób żywych, 318 wątrób od osób zmarłych i 18 fragmentów wątrób od osób żywych, 86 serc, 37 nerek i trzustek i 19 płuc. Zauważyła jednak, że mimo iż poziom polskiej transplantologii jest bardzo wysoki, wciąż

zbyt dużo osób oczekuje na ten zabieg, który daje szansę na drugie życie. – W naszym kraju żyje obecnie 3446 osób po przeszczepieniu narządów. Aż 35 proc. z nich jest pod opieką warszawskiej przychodni przy Szpitalu Dzieciątka Jezus – mówiła Kożuchowska.

Rektor prof. Marek Krawczyk podkreślił, że tradycje zapoczątkowane przez Szpital Dzieciątka Jezus, w którym przeprowadzono 48 lat temu pierwszą w Polsce transplantację nerki, kontynuowane są w Szpitalu na Banacha. Pan Rektor przyłączył się do apelu Magdaleny Kożuchowskiej o godne przygotowanie zbliżającej się już za dwa lata 50-tej rocznicy pierwszego w Polsce zabiegu transplantacji nerki.

Głównym tematem wystąpień podczas tegorocznego Dnia Transplantacji była opieka nad pacjentem po przeszczepieniu w czasach kryzysu oraz przemian w systemie świadczeń zdrowotnych.

Prof. Paweł Nyckowski opowiedział o programie „Partnerstwo dla Transplantacji”, mającym na celu zwiększenie w województwie mazowieckim donacji narządów. Prof. Piotr Milkiewicz w swoim referacie pochylił się nad zagadnieniem opieki po transplantacji wątroby w Szpitalu Klinikum przy ul. Banacha w Warszawie. Temat wystąpienia prof. Piotra Kalicińskiego z Centrum Zdrowia Dziecka brzmiał „Transplantacje narządów u dzieci – problemy w opiece potransplantacyjnej”. O pacjentach po transplantacji serca, przyjmowanych w Instytucie Kardiologii w Aninie, mówił prof. Tomasz Zieliński.

Oprac. Cezary Ksel
Redakcja „MDW”
Więcej na: www.trok.org.pl

Konferencja naukowo-szkoleniowa „Neuropatie nabyte – standardy diagnostyczne i terapeutyczne”

W dniu 15 listopada 2013 roku w Centrum Biblioteczno-Informacyjnym WUM odbyła się Konferencja naukowo-szkoleniowa „Neuropatie nabyte – standardy diagnostyczne i terapeutyczne” zorganizowana przez Klinikę Neurologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, kierowaną przez prof. dr hab. Annę Kamińską.

Otwarcia konferencji dokonała prof. Anna Kamińska, która wygłosiła również wykład inauguracyjny

Dr hab. Anna Kostera-Pruszczyk w trakcie wykładu pt. „Elektrofizjologiczna diagnostyka neuropatii”

Klinika Neurologii posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie leczenia chorób nerwowo-mięśniowych, włączając neuropatie obwodowe. Konferencja adresowana była głównie do neurologów i neurologów dziecięcych, zajmujących się diagnostyką i leczeniem pacjentów z neuropatiami. Wydarzenie objęte zostało honorowym patronatem Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. Marka Krawczyka.

Konferencja spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. Spotkanie zaplanowano na maksymalnie 120 osób. Z powodu dużej liczby zgłoszeń, możliwość rejestracji uczestników zamknięto na kilka tygodni przed terminem konferencji. Ostatecznie wzięło w niej udział około 140 uczestników (konieczne były dostawki w wynajętej sali).

Konferencja składała się z 5-ciu sesji, które obejmowały następujące zagadnienia:

- I – Algorytm postępowania i diagnostyka neuropatii,
- II – Zespół Guillaina-Barrégo, z uwzględnieniem intensywnej terapii oraz postaci dziecięcej,
- III – Przewlekłe neuropatie zapalne (obejmujące przewlekłą zapalną polineuropatię demielinizacyjną, wieloogniskową neuropatię ruchową oraz problemy immunoterapii tych schorzeń),
- IV – Neuropatie w przebiegu paraproteinemii i chorób nowotworowych,
- V – Neuropatie bólowe – wybrane zagadnienia dotyczące diagnostyki i leczenia neuropatii bólowych oraz neuropatii cukrzycowej.

Za program naukowy odpowiedzialny był Komitet Naukowy pod przewodnictwem prof. Anny Kamińskiej w składzie: dr Hanna Drac, dr hab. Anna Kostera-

Pruszczyk i dr Marta Lipowska. Zgodnie z tematem konferencji, starano się przedstawić aktualne standardy diagnostyki i leczenia wybranych neuropatii nabytych. Wykładowcami z ramienia Kliniki byli członkowie Komitetu Naukowego oraz inni lekarze zajmujący się zagadnieniami dotyczącymi neuropatii obwodowych: mgr Andrzej Opuchlik, dr Monika Nojszewska, mgr Justyna Kubiszewska oraz dr Małgorzata Szymczyk. Ponadto konferencję wzbogacili swoją obecnością zaproszeni wykładowcy – krajowi eksperci w przedstawianych przez siebie zagadnieniach. I tak dr hab. Katarzyna Kottulska-Józwiak z Kliniki Neurologii Centrum Zdrowia Dziecka przedstawiła problem zespołu Guillaina-Barrégo u dzieci, dr hab. Sławomir Michalak z Kliniki Neurologii Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu omówił problem neuropatii paraneoplastycznych, dr hab. Magdalena Koszewicz z Kliniki Neurologii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu przedstawiła trudne zagadnienie diagnostyki neuropatii bólowych, a prof. dr hab. Adam Stępień z Kliniki Neurologicznej Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie zaprezentował nie mniej trudny problem leczenia bólu neuropatycznego.

Pieczę nad stroną organizacyjną konferencji sprawowała firma Via Medica, która zajęła się promocją konferencji, w tym prowadzeniem strony internetowej, rejestracją uczestników, obsługą wystawców i sponsorów, obsługą recepcji w czasie konferencji. Patronat medialny nad konferencją objął serwis edukacyjny Polskiego Towarzystwa Neurologicznego www.neuroedu.pl.

W trakcie przerw między wykładami można było zapoznać się z wystawami przygotowanymi przez sponsorów konferencji: Baxter, CLS Behring i Kedrion

oraz pozostałych wystawców: Euroimmune Polska i Wörwag Pharma.

Za udział w konferencji przyznawane były certyfikaty i punkty edukacyjne wystawione przez Warszawski Uniwersytet Medyczny.

Dyskusje w trakcie sesji oraz rozmowy w kularach były bardzo ożywione, pozwoliły na pogłębienie kontaktów pomiędzy neurologami z różnych stron Polski, zajmujących się diagnostyką i leczeniem neuropatii. Według naszej wiedzy w ciągu ostatnich lat nie odbyła się konferencja poświęcona wyłącznie neuropatiom na-

bytym, a tematy dotyczące neuropatii rzadko pojawiają się na konferencjach ogólnoneurologicznych. Konferencja uświadomiła nam – organizatorom, jak wielu neurologów w Polsce jest zainteresowanych tematyką neuropatii obwodowych i boryka się z problemami diagnostyczno-leczniczymi, i wskazała na celowość kontynuacji podobnych spotkań w celu pogłębiania wiedzy oraz wymiany doświadczeń.

dr n. med. Marta Lipowska
Klinika Neurologii WUM

Złożenie kwiatów na grobie Prof. Zdzisława Askanasa

Grób Profesora Zdzisława Askanasa

W tym roku kwiaty złożono również na mogiłach Uczniów Profesora Zdzisława Askanasa

W dniu 17 stycznia pracownicy I Katedry i Kliniki Kardiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wraz z zaproszonymi gośćmi złożyli kwiaty na grobie Prof. Zdzisława Askanasa, założyciela i pierwszego kierownika IV Kliniki Chorób Wewnętrznych – obecnie I Katedry i Kliniki Kardiologii.

Tegoroczne spotkanie odbyło się w 61. rocznicę istnienia I Katedry i Kliniki Kardiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. W tym roku na cmentarzu w Pyrach złożono także kwiaty na grobach Uczniów Profesora Askanasa – Prof. Leszka Ceremużyńskiego, Prof. Tadeusza Kraski i Prof. Jerzego Kucha. W wydarzeniu brali udział: obecny kierownik Kliniki – prof. Grzegorz Opolski, prof. Krzysztof J. Filipiak – Prodziekan I Wydziału Lekarskiego, prof. Andrzej Budaj – kierownik Kliniki Kardiologii CMKP, prof. Jan Tylka, dr hab. Marek Kuch – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, dr hab. Wojciech Braksator – Prodziekan II Wydziału Lekarskiego, dr hab. Marcin Grabowski, dr Katarzyna Tymińska-Sędek, dr Marian

Grób Profesora Jerzego Kucha

Pieniak, tech. Arkadiusz Brodowski, dr Agnieszka Serafin, dr Andrzej Cacko, dr Mariusz Tomaniak, Łukasz Januszkiewicz, a także przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego działającego przy Klinice: Karolina Chojnacka, Karolina Malesa i Adam Lewandowski.

Tradycja spotkań przy grobie Prof. Zdzisława Askanasa trwa od śmierci Profesora w 1974 roku.

lek. Łukasz Januszkiewicz

VI Konferencja Naukowa Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej

„Przeszłość, przyszłość a terażniejszość” – pod takim hasłem upłynęła VI Konferencja Naukowa Wydziału Farmaceutycznego, podczas której podsumowano jego dorobek naukowy. Ostatnia edycja konferencji połączona była również z ceremonią odnowienia dyplomów osobom, które pół wieku temu otrzymały stopień magistra farmacji. Szczególnym punktem programu było wspomnienie Pana Profesora Teodora Zawadowskiego, byłego Prodziekana Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Warszawie.

JM prof. Marek Krawczyk podczas otwarcia Konferencji Naukowej Wydziału Farmaceutycznego

W imieniu mgr Beaty Świętochowskiej statuetkę Kryształowy Lancet odebrał dr hab. Grzegorz Nałęcz-Jawecki

Konferencję, która odbyła się 20 grudnia 2013 roku, otworzył oraz poprowadził Dziekan Wydziału Farmaceutycznego dr hab. Piotr Wroczyński. W Auli wykładowej im. prof. Janusza Piekarczyka zasiedli m.in. Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marek Krawczyk, Prorektorzy prof. Marek Kulus i prof. Sławomir Nazarewski, Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego prof. Bolesław Samoliński, Prodziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Krzysztof J. Filipiak. Szczególnie gorąco przywitano 18 osób, które tego dnia wzięły udział w odnowieniu dyplomu magistra farmacji po 50 latach. Dziekan przywitał również przybyłych specjalnie na tę konferencję członków rodziny prof. Teodora Zawadowskiego: syna Andrzeja oraz kuzyna, wybitnego matematyka prof. Wacława Zawadowskiego.

Podsumowując dotychczasową działalność Wydziału Farmaceutycznego, dr hab. Piotr Wroczyński przypomniał o kilku znaczących faktach, które będą rzutować na pozycję Wydziału w bliższej i dalszej przyszłości: uzyskanie kategorii A w rankingu jednostek naukowych sporządzonym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, uzyskanie akredytacji instytucjonalnych wydanych przez Polską Komisję Akredytacyjną, a także zgoda na utworzenie English Division na Wydziale Farmaceutycznym. Wśród planów i postanowień na najbliższy czas, Dziekan dr hab. Piotr Wroczyński wymienił starania o otrzymanie kategorii A+, a także powołanie zespołu, który będzie zajmował się

kontaktami z przemysłem i pozyskiwaniem środków finansowych na badania.

Rektor prof. Marek Krawczyk podkreślił, że sukcesy, o których wspomnieli poprzednicy, stawiają wysoko nie tylko Wydział Farmaceutyczny WUM, ale też mają wpływ na pozycję całej Uczelni. Przypomniał, że w kategorii uczelnianej trzy jednostki Wydziału kierowanego przez Dziekana dr hab. Piotra Wroczyńskiego zajęły wysokie pozycje: Zakład Badania Środowiska (Kierownik: dr hab. Grzegorz Nałęcz-Jawecki), Zakład Bioanalizy i Analizy Leków (Kierownik: dr hab. Piotr Wroczyński), Zakład Mikrobiologii Farmaceutycznej (Kierownik: prof. Stefan Tyski). JM złożył także wyrazy szacunku Absolwentom Wydziału Farmaceutycznego rocznika 1963, którzy uczestniczyć będą w ceremonii odnowienia dyplomów, a także przypomniał sylwetkę prof. Teodora Zawadowskiego.

W sesji pierwszej Konferencji dr hab. Jadwiga Turło omówiła życiowys, dokonania naukowe i dydaktyczne zmarłego w 2013 roku prof. Teodora Zawadowskiego, absolwenta Wydziału Farmaceutycznego AM w Warszawie (rocznik 1953), który przez całe swoje życie związany był z naszą Uczelnią – aż do przejścia na emeryturę w roku 1996, Prodziekana Wydziału Farmaceutycznego w latach 1972-1981, a także Kierownika Zakładu Chemii Organicznej w okresie 1973-1996. Prof. Małgorzata Kozłowska-Wojciechowska (Kierownik Zakładu Farmacji Klinicznej i Opieki Farmaceutycznej) wygłosiła wykład „Farmaceuta kliniczny

– osoba niezbędna dla bezpieczeństwa nowoczesnej farmakoterapii klinicznej!?", a prof. Krzysztof J. Filipiak (I Katedra i Klinika Kardiologii) przedstawił zagadnienie „Kiedy współpraca lekarz – farmaceuta kliniczny jest konieczna? Spojrzenie kardiologa”. Znaczenie dydaktyczne dla studentów uruchomionej niedawno Apteki Szkoleniowej omówił mgr Piotr Merks z Zakładu Farmacji Klinicznej i Opieki Farmaceutycznej.

Druga sesja rozpoczęła się od wystąpienia dr hab. Magdaleny Bujalskiej-Zadrozny, Prodziekan ds. Nauki Wydziału Farmaceutycznego, podsumowującego dorobek naukowy Wydziału, następnie przedstawiciele zakładów i katedr wydziałowych omówili wyniki wybranych grantów. Swoje dokonania zaprezentował: Zakład Toksykologii, Zakład Farmakoekonomiki, Zakład Badania Środowiska, Zakład Chemii Leków, Zakład Bromatologii, Zakład Bioanalizy i Analizy Leków, Zakład Farmakognozji i Molekularnych Podstaw Fitoterapii, Zakład Biologii i Botaniki Farmaceutycznej.

Podczas tej sesji zaprezentowano także inicjatywy prowadzone na Wydziale Farmaceutycznym. Dr Sławomir Białek przedstawił wyniki badań prowadzonych w naszej Uczelni przez studentów Oddziału Medycyny Laboratoryjnej w ramach Narodowego Alertu Cholesterolowego. Z kolei dr Andrzej Zimniak z Zakładu Chemii Fizycznej omówił dotychczasowy dorobek, cele i osiągnięcia wydawanego od 10 lat „Biuletynu Wydziału Farmaceutycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego”.

Cezary Ksel
Redakcja „MDW”

Tegoroczna edycja wydziałowej konferencji naukowej miała szczególny charakter związany z upamiętnieniem dokonań Prof. Teodora Zawadowskiego

Ceremonia odnowienia dyplomów na Wydziale Farmaceutycznym

20 grudnia 2013 roku, podczas VI Konferencji Naukowej Wydziału Farmaceutycznego odbyła się uroczystość odnowienia dyplomów magistra farmacji Absolwentom rocznika 1963.

Dziekan dr hab. Piotr Wroczyński podkreślił, że zorganizowanie tej uroczystości podczas sesji podsumowującej dokonania naukowe Wydziału ma szczególne uzasadnienie: jest wyrazem szacunku dla Absolwentów rocznika 1963 oraz chęci przybliżenia im sukcesów oraz planów Wydziału Farmaceutycznego WUM. – Chcielibyśmy, aby Państwo

jeszcze raz poczuli się częścią naszej społeczności akademickiej – mówił dr hab. Piotr Wroczyński. Następnie odczytał także treść odnowionego dyplomu, w którym zapisano, że „w uznaniu Zasług dla polskiej farmacji, Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego i Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, pomni na chwalebny obyczaj Naszych Przodków, aby odnawiać i zatwierdzać akademickie zaszczyty, udoskonalone pracą i osiągnięciami, powagą Naszej Uczelni honorujemy po 50 latach godność Magistra Farmacji dla Pani/Pana...”

Pielęgniarki o Evidence-based Nursing Practice

19 stycznia br. w Centrum Biblioteczno-Informacyjnym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, w ramach podnoszenia jakości kształcenia, wzbogacania oferty i urozmaicenia formy zajęć dydaktycznych dla studentów, przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy dotyczący opinii badanej grupy na temat możliwości, chęci, motywacji i umiejętności wykorzystywania wyników najnowszych badań naukowych w codziennej, klinicznej praktyce pielęgniarskiej.

Wykorzystywanie aktualnych wyników badań naukowych przez pracowników ochrony zdrowia, lekarzy czy pielęgniarki, w ich codziennej praktyce klinicznej jest konieczne do zapewnienia efektywnej, bezpiecznej oraz spełniającej najwyższe standardy jakości opieki nad pacjentem.

Spotkanie odbyło się w ramach zajęć seminaryjnych z przedmiotu „Badania naukowe w pielęgniarstwie”. Udział w spotkaniu wzięli studenci I roku niestacjonarnych studiów I stopnia (studiów pomyślowych) na kierunku Pielęgniarstwo: łącznie 20 studentów (1 mężczyzna), średnia wieku badanej grupy 43 lata (min. 34, maks. 55), średni staż pracy w zawodzie 17 lat (min. 1 rok, maks. 35 lat). Większość badanych pracowała w sektorze publicznym, największa grupa osób podejmowała pracę w szpitalu klinicznym, na stanowisku pielęgniarki.

Spotkanie było prowadzone przez pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego: dr hab. Joannę Gotlib, dr. n. farm. Mariusza Panczyka oraz mgr Jarosławę Belowską.

Było to pierwsze jak dotąd, unikatowe w skali Wydziału Nauki o Zdrowiu WUM, spotkanie łączące przekaz treści dydaktycznych z jednoczesnym badaniem jakościowym w formie wywiadu fokusowego.

Celem spotkania było poznanie opinii studentów na temat możliwości wykorzystania wyników najnowszych badań naukowych w codziennej praktyce klinicznej oraz chęci, motywacji i umiejętności ich wykorzystania w tej praktyce.

Na podstawie analizy polskiego i światowego piśmiennictwa naukowego podejmującego problematykę Evidence-based Medicine i Evidence-based Nursing Practice wybrano najważniejsze zagadnienia, które zapisano w formie scenariusza wywiadu ustrukturyzowanego.

Podczas spotkania omawiano m.in. takie zagadnienia, jak:

1. Znajomość definicji i znaczenia terminu Evidence-based Medicine (EBM) i Evidence-based Nursing Practice (EBP),
2. Znajomość definicji i kryteriów dowodu naukowego,

3. Częstość korzystania z polskiej/światowej literatury naukowej dla pielęgniarek, znajomość czasopism naukowych i branżowych,
4. Znajomość źródeł pozyskiwania dowodów naukowych,
5. Umiejętność oceny danych naukowych pod kątem ich wiarygodności oraz opinie badanej grupy, kto i kiedy powinien nauczyć studentów takich umiejętności,
6. Możliwość zastosowania Evidence-based Nursing Practice w miejscu pracy,
7. Stosunek kadry zarządzającej wobec kształcenia ustawicznego pielęgniarek,
8. Opinie badanej grupy na temat wad i zalet EBP w praktykowaniu zawodu pielęgniarki,
9. Możliwość podniesienia jakości opieki nad pacjentem i bezpieczeństwa pracy personelu medycznego poprzez zastosowanie EBP w miejscu pracy.

Prowadzona podczas spotkania dyskusja pokazała, że poziom wiedzy w badanej grupie na temat Evidence-based Nursing Practice oraz możliwości wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce pielęgniarskiej był niewystarczający.

W badanej grupie pielęgniarek żadna z osób badanych nie umiała prawidłowo zdefiniować skrótu EBM i EBP, i nie znała dostępnych na rynku czasopism naukowych z dziedziny pielęgniarstwa. Najczęściej wskazywanymi przez pielęgniarki czasopismami były czasopisma: „Impuls” oraz „Magazyn Pielęgniarki i Położnej”. Tylko 2 pielęgniarki spośród badanej grupy uczestniczyły w tworzeniu procedur pielęgniarskich w swoim miejscu pracy. Najczęściej wskazywanymi przez pielęgniarki czynnikami ograniczającymi możliwość korzystania z najnowszych wyników badań naukowych w codziennej praktyce klinicznej były: brak czasu na podejmowanie kształcenia ustawicznego i samokształcenia, niewystarczająca znajomość języka angielskiego oraz brak dostępu do Internetu, jak również praca na stanowisku uniemożliwiająca podejmowanie decyzji w zakresie tworzenia procedur i standardów opieki pielęgniarskiej. Tak więc bariery ograniczające możliwość korzystania z najnowszych wyników badań naukowych w codziennej praktyce klinicznej miały charakter obiektywny

i wymagają zmian systemowych w organizacji pracy oraz systemu kształcenia ustawicznego pielęgniarek.

Argumenty podnoszone przez pielęgniarki podczas wywiadu pogłębionego pokazały również, że istnieje konieczność poszerzania wiedzy pielęgniarek dotyczącej korzyści płynących z korzystania z aktualnych wyników badań naukowych w codziennej praktyce klinicznej oraz poszerzania ich umiejętności w zakresie wyszukiwania dowodów naukowych i oceny ich wiarygodności. Pielęgniarki w badanej grupie deklarowały chęć udziału w zajęciach dydaktycznych na temat problematyki Evidence-based Nursing Practice, należy więc rozważyć wprowadzenie tej tematyki do programu studiów na kierunku Pielęgniarstwo.

Kształcenie studentów pielęgniarstwa w takiej uczelni jak Warszawski Uniwersytet Medyczny, posiadającej wieloletnią tradycję prowadzenia badań naukowych i wdrażania ich wyników do praktyki klinicznej, powinno w większym niż dotychczas stopniu kłaść nacisk na kształcenie w zakresie metodologii prowadzenia badań naukowych, krytycznej analizy ich wyników czy umiejętności krytycznego czytania tekstów naukowych, czyli wszystkich elementów Evidence-based Nursing Practice.

Zgodnie ze światowymi tendencjami, w praktyce zawodowej pielęgniarek kładzie się coraz większy nacisk na wykorzystywanie wyników badań naukowych, co ma wpłynąć korzystnie nie tylko na bezpieczeństwo pacjenta, personelu medycznego, czy skuteczność wykonywanych procedur medycznych, lecz również na ich efektywność finansową.

Opisywane spotkanie z grupą pracujących w zawodzie studentów Pielęgniarstwa stanowiło badanie pilotażowe, które kontynuowane będzie w formie zogniskowanego wywiadu grupowego prowadzonego w innych grupach specjalistów ochrony zdrowia. Wszystkich zainteresowanych tematyką Evidence-based Medicine oraz Evidence-based Practice pracowników i studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego zapraszamy do współpracy.

dr hab. Joanna Gotlib

Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia WUM

Adres do korespondencji:

Dr hab. n. o zdr. Joanna Gotlib
Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia
Wydziału Nauki o Zdrowiu
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego
ul. Żwirki i Wigury 81, 02-091 Warszawa,
tel./fax: (22) 57 20 490, (22) 57 20 491
e-mail: joanna.gotlib@wum.edu.pl
www.zakladdydaktyki.wum.edu.pl

Z Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 16 grudnia 2013 roku

Non Omnis Moriar

Senat uczcił minutą ciszy
pamięć niedawno zmarłych:

Pana dr. hab. Marka Pertkiewicza

Kierownika Kliniki Chirurgii Ogólnej
i Żywienia Klinicznego Wydziału Nauki o Zdrowiu

Pana dr. hab. Tadeusza Bączkowskiego

byłego Prodziekana ds. Oddziału Stomatologicznego
I Wydziału Lekarskiego w latach 1993-1999;
Kierownika Zakładu Propedeutyki
i Profilaktyki Stomatologicznej

2. Gratulacje, nominacje.

JM Rektor wręczył:

- Panu prof. dr. hab. Olgierdowi Rowińskiemu akt nominacji na stanowisko Kierownika II Zakładu Radiologii Klinicznej I Wydziału Lekarskiego;

- Panu prof. dr. hab. Piotrowi Małkowskiemu gratulacje z okazji uzyskania nagrody jubileuszowej.

3. Wyrażenie zgody przez Senat na podpisanie przez Rektora umowy o współpracy pomiędzy Warszawskim Uniwersytetem Medycznym, Międzynarodową Siecią Szpitali Klinicznych MONZA Włochy a Fundacją Kardiologiczną w Turynie.

Senat wyraził zgodę na zawarcie przez Rektora umowy o współpracy pomiędzy Warszawskim Uniwersytetem Medycznym, Międzynarodową Siecią Szpitali Klinicznych MONZA Włochy a Fundacją Kardiologiczną w Turynie.

4. Sprawy Szpitali Klinicznych.

Senat pozytywnie zaopiniował zmiany w Statucie Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus związane z wyłączeniem ze struktur Szpitala Kliniki Położnictwa i Ginekologii.

5. Przedstawienie ogólnouczelnianego „Raportu z oceny Jakości Kształcenia za rok akademicki 2012/2013”.

Prof. dr hab. Marcin Wojnar – Przewodniczący Uczelnianego Zespołu ds. Zarządzania Jakością Kształcenia poinformował zebranych, że Wydziałowe Zespoły ds. Oceny Zarządzania Jakością Kształcenia rozpoczęły już swoją działalność poddając analizie programy kształcenia. Oceny takiej dokonali też studenci oraz absolwenci, którzy właśnie ukończyli studia. Na tej podstawie sporządzony został ogólnouczelniany „Raport z oceny Jakości Kształcenia za rok akademicki 2012/2013”.

Analiza wykazała, że, mimo ograniczeń finansowych, jakość nauczania w Uczelni zachowuje właściwy poziom.

6. Sprawozdanie z działalności Senackiej Komisji ds. Dydaktyki za rok akademicki 2012/2013.

Senat zatwierdził Sprawozdanie z działalności Senackiej Komisji ds. Dydaktyki za rok akademicki 2012/2013.

7. Sprawy Senackiej Komisji ds. Nauki.

Senat zatwierdził Sprawozdanie z działalności Senackiej Komisji ds. Nauki za rok 2013.

Senat powołał do składu Senackiej Komisji ds. Nauki nowych jej członków, rekomendowanych przez Studenckie Towarzystwo Naukowe, tj.:

- Jana Orlewskiego – studenta I Wydziału Lekarskiego;
- Agnieszkę Miedzińską – studentkę Wydziału Lekarsko-Dentystycznego.

8. Sprawy Wydziału Nauki o Zdrowiu.

Senat utrzymał w mocy Uchwałę Rady Wydziału Nauki o Zdrowiu, dotyczącą odmowy uznania dyplomu ukończenia studiów wyższych I stopnia na kierunku pielęgniarstwo, uzyskanego przez Panią Tetyanę Ostapchuk w Żytomirskim Bazowym Koleżu Medycznym na Ukrainie.

Senat pozytywnie zaopiniował zwiększenie limitu przyjęć na niestacjonarne studia pomostowe dla pielęgniarzek i położnych w semestrze letnim 2013/2014, tj.:

- na kierunku pielęgniarstwo ze 170 na 200;
- na kierunku położnictwo z 80 na 180.

9. Opinia Senatu w sprawie przyznania Medalu „Za Zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego” Panu dr. Mieczysławowi Szatanowski.

Senat przyznał Medal „Za Zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego” Panu dr. Mieczysławowi Szatanowski.

szatanowski – byłemu Przewodniczącemu Okręgowej Rady Lekarskiej.

10. Sprawy finansowe.

Senat zatwierdził zmiany w Planie rzeczowo-finansowym oraz Budżecie Zadaniowym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na 2013 rok;

Senat pozytywnie zaopiniował Plan Rzeczowo-Finansowy Funduszu Rozwoju Uczelni na rok 2014.

11. Omówienie najważniejszych spraw bieżących Uczelni.

JM poinformował o następujących sprawach:

- Zbliży się termin zakończenia budowy Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii. W styczniu 2014 Uczelnia powinna uzyskać pozwolenie na użytkowanie obiektu;
- Narodowy Fundusz Zdrowia zmusił Dyrektorów Szpitali Klinicznych do podpisania zaproponowanych przez siebie kontraktów. Wartość kontraktów pozostała na poziomie roku ubiegłego, z możliwością przesuwania przez Szpitale przyznanych w jego ramach środków;
- Minister Finansów przewiduje w przyszłym roku wzrost środków na naukę o 19,5%. Pieniądze będą przekazywane za pośrednictwem przedsiębiorstw. Największe szanse na uzyskanie środków tą drogą w naszej Uczelni ma Wydział Farmaceutyczny;
- Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych Pan prof. dr hab. Marek Kulus przekazał na ręce JM Rektora wyróżnienie przyznane Warszawskiemu Uniwersytetowi Medycznemu przez miesięcznik „Perspektywy” za najbardziej znaczący awans w VI edycji Konkursu Krajowej Reprezentacji Doktorantów „Najbardziej Produktoranka Uczelnia – PRODOK 2013”.

12. Komunikaty i wolne wnioski.

- JM przypomniał zebranych o terminie Uroczystej Uczelnianej Wigilii, która odbędzie w dniu 17 grudnia o godzinie 11.00 w Auli wykładowej im. prof. Janusza Piekarczyka w Centrum Dydaktycznym.
- Jednocześnie poinformował, że w dniu 13 stycznia 2014 r. (poniedziałek) o godzinie 13.00 w Auli wykładowej im. prof. Janusza Piekarczyka w Centrum Dydaktycznym odbędzie się uroczystość poświęcona wręczeniu nagród i odznaczeń pracownikom Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

mgr Elwira Zielińska
Biuro Organizacyjne WUM

UROCZYŚĆ ODZNACZENIA PRACOWNIKÓW NASZEGO UNIwersYTETU

13 stycznia 2014 roku odbył się Uroczysty Senat Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, podczas którego wręczono odznaczenia państwowe i resortowe dla pracowników naszej Uczelni.

Zasłużeni pracownicy Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego odebrali z rąk Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – Ministra Jacka Michałowskiego,

Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia – Ministra Aleksandra Soplńskiego oraz JM Rektora – prof. Marka Krawczyka odznaczenia państwowe i resortowe. Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in.: Prezes Okręgowej Rady Lekarskiej w Warszawie – dr Andrzej Sawoni, były Prezes OIL – dr Mieczysław Szatanek oraz Dyrektorzy Szpitali Klinicznych naszej Uczelni.

Ordery Odrodzenia Polski

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski

prof. dr hab. Ryszarda Chazan
prof. dr hab. Maria Wróblewska-Kałużewska

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

prof. dr hab. Andrzej Friedman
prof. dr hab. Ireneusz Krasnodębski
dr hab. Marek Pastuszko

Odznaczeni Krzyżami Zasługi

Złoty Krzyż Zasługi

dr n. med. Wojciech Boratyński
dr hab. n. med. Wojciech Braksator
dr hab. n. med. Jarosław Czerwiński
prof. dr hab. n. med. Krzysztof J. Filipiak
prof. dr hab. n. med. Marek Gołębiowski
prof. dr hab. n. biol. Barbara Grytner-Zięcina
dr n. med. Zygmunt Jamrozik
dr hab. n. med. Rafał Krenke
dr n. med. Maria Olszyńska-Krowicka
dr hab. n. med. Lidia Zawadzka-Głós

Srebrny Krzyż Zasługi

dr hab. n. med. Dorota Dziewulska
prof. dr hab. n. med. Jakub Gołąb
dr hab. n. med. Piotr Janik
dr hab. n. med. Anna Kostera-Pruszczyk
dr n. med. Anna Łusakowska
dr n. med. Małgorzata Mikaszewska-Sokolewicz
dr n. med. Szymon Niemcewicz
prof. dr hab. n. med. Iwona Sudol-Szopińska
dr hab. n. med. Piotr Szopiński
dr hab. n. farm. Piotr Wroczyński
dr hab. n. med. Beata Zakrzewska-Pniewska

Brązowy Krzyż Zasługi

mgr Małgorzata Abramowska
dr hab. n. farm. Anna Kiss
dr n. med. Piotr Korczyński
prof. dr hab. n. med. Jacek Szaflik

Odznaczeni Odznakami honorowymi „Za Zasługi dla Ochrony Zdrowia”

prof. nadzw. dr hab. n. med. Ewa Dmoch-Gajzlerska
dr n. med. Halina Gadomska
prof. dr hab. n. med. Dariusz Kęćik
prof. dr hab. n. med. Andrzej Marchel
prof. dr hab. n. med. Michał Matysiak
dr n. med. Maria Nowakowska
prof. dr hab. n. med. Maria Roszkowska-Blaim
dr hab. n. med. Danuta Samolczyk-Wanyura
prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar

Odznaczeni Medalami Komisji Edukacji Narodowej

dr n. ekon. Bożena Adamczyk-Kloczkowska
dr hab. n. med. Marek Dąbrowski
prof. dr hab. n. med. Joanna Domagała-Kulawik
prof. dr hab. n. med. Kazimierz Niemczyk
prof. dr hab. n. med. Hanna Szajewska

Odznaczeni Medalami za Długoletnią Służbę

Złoty Medal za Długoletnią Służbę

Elżbieta Cieślak
dr hab. Bożena Czarkowska-Pączek
Zofia Forys
mgr Janina Kamieniecka
mgr Jacek Marczyński
Joanna Orzechowska
dr n. med. Maria Szczypaczewska
Zofia Szymańska
mgr Elżbieta Zdrojewska

Srebrny Medal za Długoletnią Służbę

dr n. med. Grażyna Bączek
mgr Beata Grzegorzewska
mgr inż. Beata Jadacka
mgr inż. Zbigniew Jaruszewicz
dr n. med. Krzysztof Karwat
Aneta Markucińska
mgr Gabriela Miączyńska
mgr Grażyna Radzka
Beata Rudnicka
mgr Beata Spychalska
dr n. med. Agnieszka Szypowska
mgr Wioletta Żuk

Brązowy Medal za Długoletnią Służbę

dr n. med. Piotr Bielicki
dr n. farm. Barbara Bobrowska-Korcza
dr n. farm. Małgorzata Jelińska
mgr Anna Kabala
dr n. med. Piotr Korczyński
dr n. med. Jan Kowalski
Agnieszka Mordzak
dr n. med. Jacek Nasiłowski
dr n. med. Małgorzata Nędzi-Góra
dr n. med. Agnieszka Nowacka
Marzena Nowak
dr n. med. Liana Puchalska
dr n. med. Renata Rubinsztajn
mgr inż. Joanna Sypuła
mgr Marta Wojtach
dr n. o zdr. Anna Zera
Jolanta Ziarkowska

Medal „Za Zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego”

dr Mieczysław Szatanek

Odnaczeni Orderem Odrodzenia Polski w towarzystwie Szefa Kancelarii RP Jacka Michałowskiego, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia Aleksandra Soplińskiego oraz JM prof. Marka Krawczyka. Na zdj. od lewej: dr hab. Marek Pastuszko, prof. Marek Krawczyk, prof. Ryszarda Chazan, Jacek Michałowski, prof. Maria Wróblewska-Kalużewska, Aleksander Sopliński, prof. Andrzej Friedman, prof. Ireneusz Krasnodębski

Dr hab. Wojciech Braksator odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi

Prof. Marek Gołębiowski odbiera gratulacje z okazji otrzymania Złotego Krzyża Zasługi

Prof. Marek Krawczyk wręcza dr. Mieczysławowi Szatankowi Medal „Za Zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego”

Z rąk Jacka Michałowskiego Złoty Krzyż Zasługi otrzymuje prof. Barbara Grytner-Zięcina

Fot. Julia Dumin

Rozmowa z **Magdaleną Stusińską** studentką VI roku kierunku lekarskiego, prezesem EMSA Warszawa

Czym jest dla Pani EMSA?

Mówiąc najprościej – drugim domem. I nie jest to tylko moja opinia, a wszystkich spośród tych, którzy EMSE tworzą. EMSA jest jak rodzina: wspieramy się wzajemnie, spotykamy się w wolnych chwilach, więc poza tym, że aktywnie działamy w ramach EMSY i na rzecz społeczności studenckiej to jesteśmy zgraną grupą przyjaciół.

Jak zaczęła się Pani przygoda z EMSA?

Kiedy byłam na drugim roku studiów, warszawski oddział EMSY obchodził swoje 5-lecie. Organizowano wówczas wiele wydarzeń, w związku z tym potrzebowano dużej liczby osób do pomocy. I ja byłam jedną z takich studentek, które postanowiły włączyć się w organizację jubileuszu. Zaangażowałam się też w organizację Szpitala Pluszowego Misia. Ówczesna koordynatorka Szpitala Pluszowego Misia z różnych względów nie dysponowała dostateczną ilością czasu, aby zająć się tym projektem, ja za to miałam kilka pomysłów, m.in. w jaki sposób rozkręcić i spopularyzować Szpital Pluszowego Misia. Wiceprezes ds. PR powiedział mi: skoro uważam, że mogę to zrobić i dam sobie radę – to mam wolną rękę. I tak zaczęła się moja przygoda z EMSA Warszawa.

To był Pani pierwszy kontakt z tą organizacją?

O organizacji wiedziałam już wcześniej z plakatów informujących o projekcie EMSA Kulturalnia, które wisiały na Uczelni. Wtedy też zaczęłam interesować się innymi projektami organizowanymi przez EMSE. Najbardziej zainteresował mnie Szpital Pluszowego Misia, ponieważ bardzo lubię kontakt z dziećmi. Ale zaciekały mi też inne projekty, np. warsztaty, które wówczas prowadził prof. Marek Kulus. Spodobało mi się, że istnieje w społeczności studentów grupa ludzi, która robi coś związanego z medycyną, a jednocześnie coś zupełnie obok medycyny. W przypadku Szpitala Pluszowego Misia cieszyłam się, że jest inicjatywa, w którą mogę włączyć się po zajęciach na Uczelni, i która daje satysfakcję i frajdę nie tylko mnie samej, ale przede wszystkim maluchom.

Porozmawiajmy o samej organizacji. Czym zajmuje się EMSA?

EMSA, czyli Europejskie Stowarzyszenie Studentów Medycyny to międzynarodowa organizacja zajmująca się szeroko pojętą edukacją w zakresie medycyny, organizacją konferencji i warsztatów mających na celu poszerzenie wiedzy, podniesienie kwalifikacji i zdobycie nowych doświadczeń przez studentów uczelni medycznych. Struktura EMSY przedstawia się następująco: krajowe oddziały lokalne oraz EMSA europejska, która spina i koordynuje działalność lokalnych oddziałów. Nasz oddział warszawski jest właśnie takim lokalnym oddziałem. Organizujemy i prowadzimy różne projekty, ogranicza nas w zasadzie tylko nasza wyobraźnia. Staramy się wyjść naprzeciw oczekiwaniom studentów i zrobić coś dla nich.

Na czym polega Wasza działalność?

Dwa lata temu udało nam się podzielić naszą działalność na trzy filary. Pierwszym filarem jest nauka i edukacja medyczna. Ten zakres działalności organizujemy tak, aby nie wchodzić w kompetencje kół naukowych. Duże znaczenie ma dla nas współpraca przy organizacji Warsaw International Medical Congress, a także organizujemy własne warsztaty podczas trwania WIMC-u, przygotowujemy i moderujemy konferencje naukowe dotyczące m.in. antybiotykoterapii. Staramy się w działalności naukowej uzupełniać te obszary, które, ze względu na napięty program studiów, nie są ekspozowane w takim stopniu, w jakim powinny być. Prowadzimy też od dwóch lat fakultety. Jednym z nich jest przygotowany wraz z Dziekanem II Wydziału Lekarskiego fakultet z EKG, drugim – fakultet dotyczący prawa medycznego. I to prawa medycznego szeroko pojętego, nie tylko kojarzącego się z kwestiami zaniedbań medycznych czy błędów lekarskich, ale też przekazujemy wiedzę na tematy takie, jak najważniejsze regulacje prawne dotyczące rozpoczęcia działalności gospodarczej związanej z pracą z lekami. Prowadzimy również trzeci fakultet dotyczący transplantacji. W ten zakres naszej działalności wpisuje się oczywiście również Szpital Pluszowego Misia.

Drugi filar?

Drugim filarem jest integracja i współpraca. Zależy nam na integracji ludzi, zarówno w obrębie Warszawy i warszawskich studentów, jak i osób z innych oddziałów. Naszym koronnym projektem jest projekt pod nazwą „Wygraj z EMSA”, czyli cykliczne spotkania z pasjonatami nowoczesnych gier planszowych. Na takich spotkaniach każdy chętny może włączyć się w rywaliza-

cję ze znajomym bądź z kimś zupełnie obcym. Organizujemy je na ulicy Oczki, aczkolwiek z uwagi na coraz większe zainteresowanie tym projektem, rozpoczynamy niebawem poszukiwanie większej sali. Bardzo ciekawym projektem realizowanym w ramach EMSY jest krótko-terminowa wymiana, czyli Twinning Project.

To znaczy?

Twinning Project polega na tygodniowych wyjazdach do naszych kolegów z innych oddziałów EMSY. Podczas takich wyjazdów studenci mają możliwość zapoznania się z organizacją nauczania na uczelni bliźniaczej, kulturą kraju, a przede wszystkim nawiązania międzynarodowych znajomości, które nie raz przerozdiły się w przyjaźń. W tym roku nasi koledzy gościli w Macedonii, z kolei studenci z Macedonii już niebawem przyjadą do nas w ramach wymiany zwrotnej. W kwietniu, w trakcie przerwy świątecznej, ekipa jedzie do Aten, mam nadzieję, że również niebawem atenci przyjadą do nas. W zeszłym roku byliśmy w Tbilisi w Gruzji, dwa lata temu w Portugalii w Porto.

Jakich zagadnień dotyczy trzeci realizowany przez Was filar?

Trzecim filarem jest kultura, etyka i zdrowie publiczne. W ramach krzewienia kultury trzeba wspomnieć o naszym programie Kulturalnia. Kulturalnia daje studentom możliwość wygrania biletów do kina, teatru, na koncerty, ale to nie wszystko. Organizujemy spotkania z ludźmi, także lekarzami związanymi z WUM, którzy tworzą kulturę, jak na przykład z doktorem neurologii i piosenkarzem Kubą Sienkiewiczem. Jednak ten projekt ma również inny cel – zachęca studentów do tworzenia, wykorzystywania własnej wyobraźni, dajemy szansę studentom wykazania się jako pisarze, fotografowie, znawcy malarstwa, krytycy filmowo-teatralni.

W tym miejscu chciałam wspomnieć jeszcze o jednej naszej autorskiej inicjatywie w ramach zdrowia publicznego – Projekt Transplantacje. Główną jego ideą jest promowanie transplantacji w bardzo szerokim zakresie. Dlatego też zarówno organizujemy akcje rekrutacji dawców szpiku, jak również prowadzimy warsztaty w szkołach, uczymy licealistów, dlaczego oddajemy narządy, jak wygląda procedura transplantacji, uświadamiamy także studentów, bo często również oni nie mają świadomości, jak wygląda ta procedura.

Od dawna interesuje się Pani medycyną?

Tak, ta tematyka pasjonowała mnie od zawsze. Moja mama jest lekarzem i przez całe moje dzieciństwo powtarzała mi, że jest to bardzo trudny zawód, szczególnie dla kobiety, dlatego przestrzegała mnie przed wyborem uczelni medycznej. Najciekawsze jest jednak to, że kiedy rozmawiamy o tym, czy dziś podjęłaby inną decyzję dotyczącą wyboru studiów medycznych – zawsze odpowiada, że dokonałaby tego samego wyboru. Ja, wybierając studia medyczne, oczywiście usłyszałam od mamy, że to trudna droga, ale mimo tego będzie mi kibicować.

I co Pani sądzi teraz, z perspektywy tych 6 lat?

Oczywiście uważam, że mama miała rację, jest to bardzo trudny zawód, i oczywiście – podobnie jak ona – nie zmieniałabym dziś nic, postąpiłabym tak samo, jak 6 lat temu i wybrała studia medyczne. Medycyna jest profesją, która uzależnia. Odnoszę wrażenie, że kiedy pokocha się medycynę, to bardzo trudno zająć się póź-

niej czymś innym. Ona pochłania całkowicie, bardzo często traci na tym nasze życie prywatne, ale nie myśli się o tym, ratując człowieka. A to w końcu w zawodzie lekarza jest najważniejsze.

Jak w Pani ocenie wygląda kwestia zaangażowania studentów w rozwój i działalność warszawskiej społeczności studenckiej?

Wydaje mi się, że pokutuje nadal mit dotyczący studentów medycyny, który mówi, że studenci ci nie wstają nad książki. Przyznaję, ja sama na początku studiów wpadłam w taką pułapkę medycyny nad książki. Jednak w trakcie studiów okazało się, że można inaczej, że studiując medycynę, można robić mnóstwo innych rzeczy. Oczywiście nie dotyczy to wszystkich, ludzie są różni. Niektórzy bardzo lubią się uczyć, bardzo lubią pracę naukową. Są też tacy studenci, jak na przykład ja, którzy oprócz tego, że wkładają wiele serca w naukę i medycynę, mają szereg innych pasji i starają się je realizować. Wśród nas są również studenci, którzy mają różne pasje, ale boją się, wstydzą lub po prostu nikt w nich tych pasji nie odkrył. My jako EMSA staramy się być taką platformą dla ludzi z pasjami, również dla tych, którzy pasję chcą w sobie odkryć, a także umożliwić im realizację swoich zainteresowań. Uważam, że studentom trzeba uświadomić, że czas studiów nie może wypełniać tylko nauka, ale można czas zorganizować w taki sposób, abyśmy mogli zrealizować się na wielu różnych płaszczyznach, trzeba tylko dać ludziom narzędzia do realizowania swoich pomysłów. Działalność w organizacjach studentów ma jeszcze inny aspekt – uczy radzić sobie ze stresem. Nasze studia, a potem praca są bardzo stresujące, dlatego tak ważne jest, aby znaleźć sobie jakieś metody, żeby ten stres przezwyciężyć, zapomnieć o nim, pokonać go.

Wydaje się, że EMSA pomaga nie tylko studentom, którzy uczestniczą w organizowanych przez Was zajęciach, ale również jest wielką przygodą dla Was, którzy EMSĘ tworzycie.

Oczywiście, jest to fantastyczna przygoda, ale ma ona jeszcze inny, bardziej praktyczny wymiar. Po skończeniu studiów możemy pochwalić się bardzo interesującym CV. Przez lata działalności w EMSIE, ale chodzi tu także o jakąkolwiek studencką organizację – nabieramy wielkiego doświadczenia w zakresie organizacji konferencji, eventów, zarządzaniu ludźmi, etc. To są nasze atuty, które procentują po skończeniu studiów, w chwili ubiegania się o pracę.

A czy po skończeniu studiów będzie Pani dalej z EMSĄ współpracować?

Mam nadzieję. Oczywiście, pracując tyle lat dla EMSY, w jakimś momencie może pojawić się zmęczenie. Rozmawiałam ostatnio z kolegami, którzy są już na stażu podyplomowym, a przez kilka lat współpracowali z EMSA Warszawa. Powiedzieli mi, że zaczynają tęsknić za EMSĄ, że znowu chcieliby coś zrobić. EMSA była i jest miejscem, gdzie wspólny język znajdują otwarci i wszechstronni ludzie, pełni pomysłów, czasem zupełnie szalonych, ale najpiękniejsze jest to, że nawet najbardziej zwariowana idea skupiała wokół siebie studentów gotowych ten pomysł zrealizować i zainteresować nim swoich kolegów. To, że nasze pomysły są akceptowane, realizowane i przede wszystkim wzbudzają zainteresowanie – jeszcze bardziej nas nakręca i mobilizuje do dalszej pracy.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Cezary Ksel

Doktoranci WUM na trasach Pucharu Świata w narciarstwie biegowym w Jakuszycach!

Tegoroczną przerwę zimową doktoranci WUM mogli rozpocząć eskapadą w odległym południowo-zachodnim krańcu Polski, to jest w Karkonosze. Celem trzydniowej wyprawy (1-3 luty), oprócz zasmakowania profesjonalnych szkoleń, było skorzystanie ze znakomitych tras u samego źródła dyscypliny sportowej biathlonu – biegów narciarskich połączonych ze strzelectwem.

Trasa do Orla

Zarząd Samorządu Doktorantów długo przygotowywał program. Zaangażował najlepszych szkoleniowców ze Szkoły Mistrzostw Sportu w Szklarskiej Porębie i Jakuszycach, którzy na co dzień pracują z polskimi olimpijczykami, by studenci mogli pokonać nie tylko trasy spacerowe, ale również zmierzyć się z trasami wyczynowymi, łącznie ze strzelaniem na sportowej strzelnicy Polany Jakuszyckiej.

Po 10 godzinach spędzonych w pociągu (na szczęście w wagonach z kuszetkami) dotarliśmy do Jeleniej Góry, skąd udaliśmy się do Szklarskiej Poręby. Radość z wyjazdu i zapał do sportowych wyczynów przycisnęła pogodą, jaką zastaliśmy w tym pięknym kurorcie. Plus 7 stopni i pełnia słońca! Żadnych widoków na chociażby płatki śniegu. W pensjonacie dowiedzieliśmy się, że z dnia na dzień temperatura tak podskoczyła, że zniknęły z ulic i dachów resztki oznak zimy.

Nieco zdezorientowani podjęliśmy próbę rozmowy telefonicznej z naszymi szkoleniowcami, z nadzieją, że przynajmniej narty uda się zamienić na rowery. Jakże byliśmy zdziwieni, gdy poinformowano nas, że mamy stawić się w wypożyczalni sprzętu narciarskiego zgodnie z planem, a śniegu chociaż nie będzie w bród, to do realizacji ustalonych zadań na pewno wystarczy. Co mogliśmy myśleć? Część z nas wyobraziła sobie, jak błąkamy się między drzewami w poszukiwaniu resztek śniegu, nierzadko szorując nartami po kamieniach i rozmokłej ziemi. Jednak postanowiliśmy stawić się w umówionym miejscu i czasa. W końcu przejechaliśmy 400 km, nie mieliśmy innej możliwości jak zgodzić się na to, co zastaniemy.

Wyruszyliśmy. Przejechaliśmy tylko 6 kilometrów i nie mogliśmy uwierzyć własnym oczom. My naprawdę byliśmy cały czas w Polsce, a przed nami ukazała się alpejska aura. Czuliśmy się jak na wysokości 1500 m n.p.m., a byliśmy w Jakuszycach – najwyższej położonej części Szklarskiej Poręby, znajdującej się na wysokości 886 m n.p.m. Termometr na Polanie Jakuszyckiej pokazywał minus 4 stopnie!, odczuwalny mroźny wiatr. Musieliśmy poprawić szaliki i dobrze zapiąć kurtki, abyśmy pozostali zmrożeni jedynie widokiem...

To, co nas tak zaskoczyło i zdziwiło, sprawił specyficzny mikroklimat pozwalający na utrzymanie się śniegu, który spadł tam w listopadzie.

Sprawnie wyposażono nas w narty i kijki. Pod przewodnictwem dwóch trenerów, w tym Pana Waltera Judke, najznamienitszego uczestnika Biegu Piastów, poprowadzono nas na trasę szkoleniową. Dostyc szybko przekonaliśmy się, że narty biegowe wcale nie są łatwą dyscypliną. Jeśli ma się na sobie takie zawodowe, cieniutkie płozy, utrzymanie równowagi jest nie lada sztuką. Wielu z nas zaliczyło po kilka upadków, zanim nauczyliśmy się klasycznego stylu biegu narciarskiego. Dwie godziny treningu, krok z odbicia, dwuręczne pchanie – same komendy trenera wystarczyły, żebyśmy czuli się zmęczeni. Jednak każdy chciał pokazać klasę... I trzymał się dziarsko. Wyruszyliśmy na przewidzianą tego dnia trasę spacerową „Energetyczną” do Schroniska Orle (ok. 12 km). Ciągłe jeszcze z dużą dozą ostrożności, by nie zwiększać liczby siniaków na naszych ciałach, podejmowaliśmy próby rozkoszowania się widokami obficie zaśnieżonych drzew. Były naprawdę piękne. Ogromne obszary zalesionych terenów, przez które prowadzą trasy, wielokrotnie przypominały plenery filmowe lub bajkowe obrazy tworzone na wzór najlepszych mistrzów malarstwa. Kilku uczestników wskazywało podobieństwo do scen kuligu z „Potopu”, w której Kmicic i Oleńka przemierzali w zawrotnym tempie leśne knieje. Dzisiaj tego typu atrakcje są dostępne dla nas – fantastyczne!

Mogliśmy podziwiać krajobraz, bo trasa była łagodna, z niewielkim spadkiem w kierunku Orla. Przebiegała w pobliżu rozdroża pod Cichą Równią.

Kiedy dotarliśmy do celu, w zabytkowym budynku schroniska odpoczęliśmy i zjedliśmy ciepły posiłek. Rozmowy dotyczyły wyłącznie pierwszych wrażeń i pierwszych doświadczeń w „biegach” narciarskich.

Niektórzy swoje bluzy polarowe „mogli wykręcać”, dlatego musieli się przebrać w świeże ubrania przed wejściem na trasę powrotną. Wracaliśmy nad rzeką Izerą i wzdłuż równoległej przebiegającej linii kolei izerskiej z Harrachova (Czechy) do Szklarskiej Poręby.

Wieczorem uczestniczyliśmy w spotkaniu karkonoskim, które sami sobie przygotowaliśmy wykorzystując wszystkie słodkości, jakie przywieźliśmy z naszych domów.

Doktoranci naszej Alma Mater podczas zimowego wyjazdu w Karkonosze

Pamiątkowa fotografia na tle Wodospadu Kamieńczyka

Niedzielną trasę była o stopień trudniejsza, turystyczno-zawodnicza. Przebiegała z Jakuszyca przez Cichą Równię, Kopalnię Stanisław znow do Jakuszyca. To dystans ok. 6 km. Trzy osoby z grupy, obolałe po pierwszym dniu, wyłączyły się z biegu, jednak, aby niczego nie stracić, truchtem towarzyszyły nam bez nart, utrwalając pejzaż aparatem fotograficznym. Pozostali podjęli wyzwanie i już zachowując właściwą technikę biegu narciarskiego dotarli do kamieniołomu odkrywkowej kopalni kwarcu. Warto było zobaczyć ten szlak – jest wyjątkowo malowniczy.

Dla chętnych dzień wzbogacono o wyprawę na tzw. Samolot. Różnica wzniesień od 885 do 998 m n.p.m. na Samolocie. Tutaj strome zbocze wymagało od nas szczególnej ostrożności, zarówno przy podejściu, jak i przy zjeździe. Z kronikarskiego obowiązku odnotowuję: jeden wjazd uczestnika do strumyka, kilka miękkich lądowań w zaspie, pozostali odpięli narty i pieszo zeszli z góry. Mieliśmy jednego śmiałka, który całość pokonał jak wytrawny zawodnik. Te osoby mogą odnotować pokonanie 14-kilometrowego odcinka.

W drodze powrotnej do Szklarskiej Poręby odwiedziliśmy wspaniały Wodospad Kamieńczyka. Zarówno jego trzy kaskady, jak i pionowo wznoszące się skalne ściany, w wielu miejscach przykryte zamrznętą wodą i czapami śniegu, nadawały wygląd niezwykłego wąwozu. Schodząc do stóp wodospadu, czuliśmy się, jakbyśmy zeszli do lodowego królestwa. Nic dziwnego, że Andrew Adamson, reżyser brytyjskiej produkcji „Opowieści z Narnii: Książę Kaspian”, nakręcił tam sceny do ekranizacji tej znanej i cenionej książki C.S. Lewisa.

Wieczorem wybraliśmy się do Młyna św. Łukasza w centrum Szklarskiej Poręby, gdzie do późnych godzin delektowaliśmy się tamtejszą kuchnią i dzieliliśmy się przeżyciami dnia. Wśród nas był poeta, który humorystycznymi opowieściami, gawędziarskimi historiami i rymowanymi rozbawiał wszystkich słuchających.

Do poniedziałkowego wyzwania przystąpili wszyscy! Trasa wyczynowo-zawodnicza plus strzelanie. Takiej okazji nikt nie mógł przegapić.

Przebyliśmy ok. 8 km przepiękną trasą z widokami na Góry Izerskie zatykającymi dech w piersiach – tego się nie da opowiedzieć – to trzeba zobaczyć i to w towarzystwie, by choć trochę podzielić się odczuciami.

Pokonaliśmy wyjątkowo uciążliwy podbieg w kierunku Buczek, a następnie na Samolot i tam zrobiliśmy tzw. „ucho”, gdzie przebiega trasa Biegu Piastów i stamtąd ruszyliśmy w kierunku Górnej Wołgi, po czym zjazd do Polany Jakuszyckiej.

W południe rozpoczęliśmy szkolenie w strzelectwie sportowym biathlonu. Na Polanie Jakuszyckiej, mając do dyspozycji profesjonalnie przygotowane stanowiska w pozycji leżącej, z podpórkami (niektórzy stojąc), ćwiczyliśmy sprawność naszego oka w strzelaniu. Następnie cała grupa przystąpiła do pojedynków strzeleckich.

Losowanie wyłoniło 3 drużyny: dwie grupy damskie i trzecią męską – bo z przewagą panów. Początkowo wydawało się, że panie nie mają szans, a tu okazało się, że wygrała grupa z dwudziestoma celnymi strzałami na 25 prób wykonanych przez zawodniczki.

Wszyscy uczestnicy szkolenia i zawodów otrzymali certyfikaty. Niektórych „wyczynowców” poproszono o adresy i telefony, w celu zaproszenia ich do wzięcia udziału w planowanych zawodach.

Chcąc przedłużyć nasz pobyt w górach, podjęliśmy decyzję, by zobaczyć stok zjazdowy w Harrachovie na terenie Czech, oddalony ok. 5 km od Jakuszyca.

Minęły zaledwie trzy dni, a wrażeniami i przeżyciami jesteśmy nasyceni, jakbyśmy byli w Karkonoszach co najmniej tydzień.

Wrócimy tam na pewno i polecimy innym, bo już wiemy, dlaczego najlepsi sportowcy świata w nartach biegowych tak zachwycają się polskimi Jakuszykami.

Małgorzata Chmielewska

Wiceprzewodnicząca Samorządu Doktorantów WUM
Redakcja „MDW” dziękuje Autorce za dostarczone fotografie

DZIEJE KSZTAŁCENIA POŁOŻNYCH W WARSZAWIE

Mgr Bożena Majkowska

wykładowca akademicki

Dr Barbara Mazurkiewicz

wykładowca akademicki

Zakład Dydaktyki Ginekologiczno Położniczej WUM

Początki historii kształcenia położnych w Warszawie przypadły na okres po III rozbiórce Polski (1795 r.), kiedy Warszawa stała się jednym z prowincjonalnych miast Królestwa Prus.

1802-1818

Instytut Położniczy

W 1802 roku władze pruskie otworzyły w Warszawie Instytut Położniczy, który był szkołą dla akuserek z niewielką liczbą łóżek dla rodzących kobiet. Zakres działania szkoły określała ustawa z 15 maja 1802 roku, precyzując wielkość dotacji, liczbę personelu i uczennic (10 na każdym kursie) oraz określała zależność władz szkoły od Prowincjonalnego Departamentu Medycznego i Sanitarnego. Instytut prowadził działalność w budynku Szpitala Dzieciątka Jezus. Dyrektorem i pierwszym nauczycielem został dr Józef Czekiński. Warunkami przyjęcia do szkoły były: umiejętność czytania i pisania, świadectwo moralności oraz nieukończony 40-ty rok życia. Czas nauki wynosił 4 miesiące i kończył się egzaminem. Instytut Położniczy prowadził działalność do grudnia 1806 roku. W tym okresie szkołę ukończyło 112 kobiet. Działalność szkoły przerwano, ponieważ budynek Instytutu Położniczego przeznaczono na szpital dla żołnierzy wojsk napoleońskich.

W 1809 roku reaktywowano działalność Instytutu Położniczego pod nowym adresem – Rynek Nowego Miasta 315, który funkcjonował w niezmienionej formie do kwietnia 1818 roku. W czasie każdego kursu kształcono 10 kobiet z Warszawy i 12 pochodzących ze wsi, szkolonych na koszt rządu¹. W latach 1809-1818 szkołę ukończyło 217 akuserek.

1818-1840

Szkoła Akuszeryjna
przy Wydziale Lekarskim Uniwersytetu w Warszawie

W 1818 roku Instytut Położniczy stał się integralną częścią nowo otwartego Wydziału Le-

karskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Miał on prowadzić roczną szkołę akuszeryjną z bezpłatnym internatem dla ubogich uczennic kształcących się na koszt rządu. Konsekwencją zmian organizacyjnych było przeniesienie siedziby Instytutu na ulicę Jezuicką 72. Dyrektorem został dr Wilhelm Wahlburg, a po jego śmierci dr Ignacy Fijałkowski.

Do szkoły akuserek przyjmowano mężatki lub wdowy w wieku od 20 do 35 lat, z dobrym stanem zdrowia, umiejętnością czytania i pisania, ze świadectwem moralności potwierdzonym przez godne zaufania osoby.

Uczennice zobowiązane były do posiadania podręcznika Mikołaja Mianowskiego „Nauka sztuki położniczej dla kobiet” wydanego przez Uniwersytet Wileński w 1818 r.

Nową placówkę szkoleniową w latach 1818-1831 ukończyło 465 akuserek. Działalność Instytutu i szkoły zawieszono wraz z upadkiem Powstania Listopadowego i rozwiązaniem Uniwersytetu Warszawskiego, a w budynkach zorganizowano zakład położniczy dla rodzących kobiet.

Decyzją Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchowych i Oświecenia Publicznego Szkoła Akuszeryjna wznowiła działalność 4 października 1833 r., prowadząc ją w niezmienionej formie do 1840 r. Ukończyło ją w tym czasie ok. 300 kobiet.

1840-1869

Szkoła Akuszeryjna
przy Instytucie Położniczym

21 stycznia 1840 r. Warszawie po raz pierwszy zostało ustawowo uregulowane szkolnictwo położnicze². Przepisy określały program oraz organizację dwuletniego kształcenia, a także warunki, którym powinny odpowiadać kandydatki, tzn.: wiek 18-30 lat, dobry stan zdrowia, umiejętność czytania i pisanie oraz świadectwo moralności wydane przez policję. Zgodnie z ustawą do szkoły przyjmowano corocznie 12 kobiet pochodzących ze wsi, które szkolone były na koszt rządu, pozostałe utrzymywały się z własnych środków

finansowych. Nadzór nad działalnością administracyjną i naukową Instytutu Położniczego sprawował w imieniu Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego – Główny Inspektor Służby Zdrowia. Instytut został przeniesiony do budynku Szpitala Dzieciątka Jezus, dyrektorem został dr Ignacy Fijałkowski, a w 1842 r. dr Klemens Nowicki. Decyzją następcy wstrzymano na okres trzech lat nabór kandydatek ze wsi, co w konsekwencji spowodowało, że wsie Królestwa Polskiego pozbawione zostały na okres wielu lat fachowej opieki położniczej.

Obowiązywały 2 podręczniki: „Podręcznik naukowy dla akuszerki” dr. Ignacego Fijałkowskiego (wyd. w 1842 r.) oraz dr. Jakuba Michała Freya, pełniącego funkcję dyrektora szkoły od 1846 r. „Zasady położnictwa, czyli nauki i sztuki położniczej, mianowicie dla niewiast temu zawodowi poświęcających się w Warszawie” (wyd. w 1851 r.).

W 1859 r. Rada Administracyjna Królestwa Polskiego, w związku z brakiem fachowej pomocy położniczej na wsi, zobowiązała dyrektora Instytutu Położniczego do otwarcia „klasy niższej” dla kobiet wiejskich³. Nauka trwała cztery miesiące, a program był dostosowany do uczennic w większości nie posiadających umiejętności pisania i czytania. Po egzaminie praktycznym otrzymywały tytuł zawodowy „babki położniczej wiejskiej”.

W okresie 1840-1869 r. szkołę ukończyło 900 kobiet.

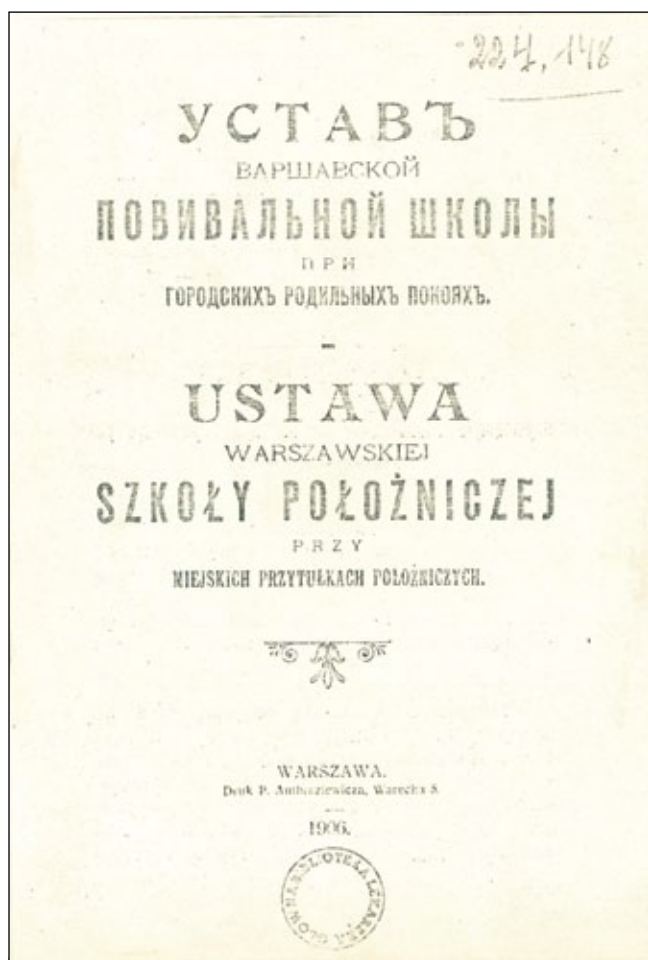
1870-1906

Okres 2 rodzajów szkoleń położnych

Po upadku powstania styczniowego cesarz Aleksander II polecił Radzie Administracyjnej Królestwa Polskiego przebudowę systemu oświaty, łącznie z ustanowieniem języka rosyjskiego jako wykładowego.

W czerwcu 1869 r. Instytut Położniczy staje się kliniką położniczą Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Cesarskiego (taką nazwę w tym czasie nosił Uniwersytet w Warszawie). Szkoła akuszerka przestała istnieć, ale Instytut nadal prowadził 4-miesięczne kursy dla akuszerki „niższego rzędu”. W okresie 1859-1910 przeszkolono na nich 1500 wiejskich kobiet, z których 2/3 powróciło do „zagrody wiejskiej”.

Jednocześnie władze Warszawy, mając na uwadze potrzeby opieki położniczej w mieście, w dniu 19 czerwca 1870 r. powołały do życia nową Szkołę Położniczą przy pięciu Miejskich Przytułkach Położniczych na 5 łóżek, a od roku 1887 utworzono jeszcze jeden przytułek i powiększono liczbę łóżek o 5 w każdym z pozostałych. Nauka trwała

Kopia karty tytułowej ustawy dla Warszawskiej Szkoły Położniczej przy miejskich przytułkach położniczych, 1906 rok (archiwum własne)

rok, program ustalała Rada Pedagogiczna składająca się z lekarzy przytułków. Przyjmowano kobiety wszystkich stanów i wyznań (z pierwszeństwem wyznania chrześcijańskiego) w wieku od 18 do 40 lat i wymagano od nich:

- umiejętności czytania i pisania;
- świadectwa moralności wydawanego przez policję;
- świadectwa zdrowia;
- świadectwa szczepienia ospy;
- zezwolenia na naukę: od rodziców w przypadku kobiet niezamężnych, od męża przypadku mężatek lub akt zgonu męża w przypadku wdów.

Naukę kończył egzamin, do którego dopuszczano uczennice z zaliczonymi wcześniej egzaminami cząstkowymi i przyjętymi samodzielnie 12-toma porodami. W takiej formie organizacyjnej Szkoła Położnicza działała w latach 1870-1906⁴.

W roku 1900 w Cesarstwie Rosyjskim zreformowano szkolnictwo akuszerki, wprowadzając szkoły dla akuszerki I-go i II-go rzędu. Do szkół kształcących akuszerki I rzędu przyjmowano

Szpital św. Zofii w roku 1912. (Źródło: Szpital św. Zofii w Warszawie 1912-2012. Warszawa 2012)

Szpital im. cesarzowej Aleksandry Fiodorownej przy ulicy Karowej, później (1925 r.) im. ks. Anny Mazowieckiej. (Archiwum Szpitala im. ks. Anny Mazowieckiej przy ul. Karowej)

kobiety posiadające świadectwo ukończenia gimnazjum żeńskiego. Natomiast od kandydatek do szkoły II rzędu wymagano ukończenia szkoły powszechnej. Jednocześnie ustawa nie przewidywała kształcenia kobiet wiejskich, czego konsekwencją było zlikwidowanie szkoły „babeł położniczych wiejskich” w grudniu 1910 roku rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych Królestwa Polskiego.

1906-1918

Warszawska Szkoła Położnicza

Reforma szkolnictwa spowodowała utworzenie w 1906 r. Warszawskiej Szkoły Położniczej kształcącej akuszerki II-ego rzędu.

Najważniejsze postanowienia Ustawy Warszawskiej Szkoły Położniczej były następujące: nadzór naukowo-lekarski nad szkołą sprawował inspektor lekarski szpitali miasta Warszawy, działalność szkoły finansowana była poprzez opłaty uczennic, nauka praktyczna i teoretyczna stanowiła jedną całość i trwała rok, natomiast uczennice przyjmowane były 2 razy w roku. Do szkoły przyjmowano kobiety wszystkich stanów i wyznań w wieku od 18 do 40 lat. Program kształcenia, który szczegółowo precyzował załącznik do ustawy o szkole, podzielony został na 4 podstawowe działy:

- Wiadomości ogólne o budowie i czynnościach ciała ludzkiego;
- Położnictwo;
- Choroby kobiece;
- Pielęgnowanie noworodków.

Naukę kończył egzamin. Uczennice w czasie nauki korzystały z podręcznika dr. S. Dobrowolskiego pt. „Nauka położnictwa dla użytku położnych”, który obowiązywał aż do 1944 r.

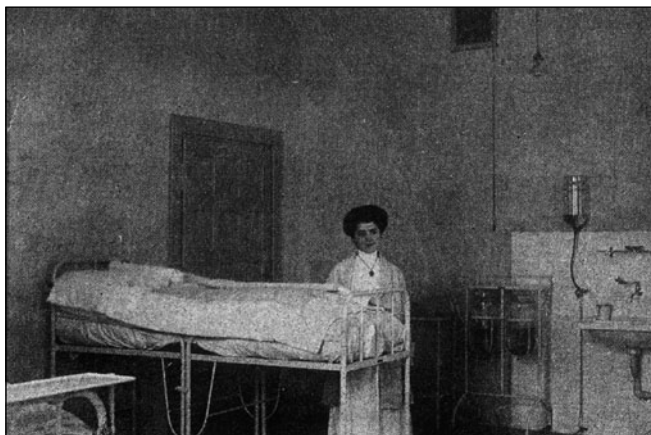
Uchwalenie ustawy nie zmieniło jednak trudnej sytuacji lokalowej szkoły, która nadal działała przy przytułkach położniczych.

Dyplom pani Nowickiej Kazimierzy z roku 1925. (Źródło: Szpital św. Zofii w Warszawie 1912-2012. Warszawa 2012)

Dopiero dzięki inicjatywie polskich działaczy społecznych i ofiarności społeczeństwa w tych latach Warszawa wzbogaciła się o trzy zakłady (szpitale) położnicze z prawdziwego zdarzenia – Szpital św. Zofii przy ulicy Żelaznej, Szpital

Sala porodowa, od. 1912 rok. (Źródło: Szpital św. Zofii w Warszawie 1912-2012. Warszawa 2012)

Sala porodowa, ok. 1912 rok. (Źródło: Szpital św. Zofii w Warszawie 1912-2012. Warszawa 2012)

im. św. Elżbiety przy ulicy Targowej oraz otwarty 18 grudnia 1912 roku Szpital im. cesarzowej Aleksandry Fiodorownej przy ulicy Karowej, stanowiący główną bazę kształcenia (w 1925 zmienił nazwę na Zakład Położniczy im. księżnej Anny Mazowieckiej).

1918-1944

Warszawska Miejska Szkoła Położnych

Prawne unormowanie działalności szkoły w 1906 roku jest uznawane za datę utworzenia Warszawskiej Miejskiej Szkoły Położnych, pierwszej szkoły w Królestwie Polskim, w której prowadzono naukę w języku polskim, co stwarzało możliwość kształcenia kobiet ze wsi i małych miasteczek.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości szkolenie praktyczne realizowane było w trzech zakładach, natomiast teoretyczne – wspólnie dla wszystkich uczennic przy ul. Karowej 2. Egzamin dyplomowy zdawany był przed Komisją powołaną przez Wydział Szpitalnictwa Zarządu Miejskiego Warszawy.

Podstawową kadrę szkoły, oprócz dyrektora Kazimierza Jasielowicza, w okresie międzywojennym stanowili lekarze: Ryłko, Janczewski, Szybowski, Zaborowski i Cieszyński oraz położne – instruktorki prowadzące szkolenie praktyczne: przelozona szpitala przy ulicy Karowej – p. Płużycka oraz p. Mirecka.

Wykładowca szkoły, dr Franciszek Ksawery Cieszyński, uwzględniając potrzeby szkoły dotyczące kształcenia w zakresie opieki nad noworodkiem, napisał podręcznik „Opieka położnej nad noworodkiem i niemowlęciem” wydany w 1927 r.

Zajęcia praktyczne z zakresu opieki nad noworodkami odbywały się w szpitalu przy ulicy Karowej. Dr Cieszyński w artykule pt. „Organizacja opieki nad noworodkiem w Miejskim Zakładzie

Położniczym im. ks. Anny Mazowieckiej” w czasopiśmie „Zdrowie” z 1933 roku opisał sprawowane przez uczennice pielęgowanie⁵.

Oprócz kształcenia zawodowego dbano także o podniesienie poziomu intelektualnego przyszłych położnych. Dyrekcja szkoły zorganizowała biblioteczkę dla uczennic. Pierwsze lata działalności szkoły w Polsce niepodległej charakteryzowały się stałym dążeniem do zwiększenia rangi szkoły oraz podniesienia cenzusu naukowego kandydatek, co wyrażone zostało we wnioskach sformułowanych na I Wszechpolskim Zjeździe Akuszerok w dniu 22 listopada 1927 r.

W konsekwencji podejmowanych działań, 16 marca 1928 roku wydane zostało Rozporządzenie (z mocą ustawy) Prezydenta Rzeczypospolitej – „O położnych”⁶. Akt wykonawczy do rozporządzenia wydał Minister Spraw Wewnętrznych w dniu 25 września 1928 rok, precyzował on zarówno przebieg jak i program szkolenia⁷. Od października 1929 roku szkoła rozpoczęła pierwszy zreformowany 2-letni kurs kształcenia z ustalonym planem i programem nauczania.

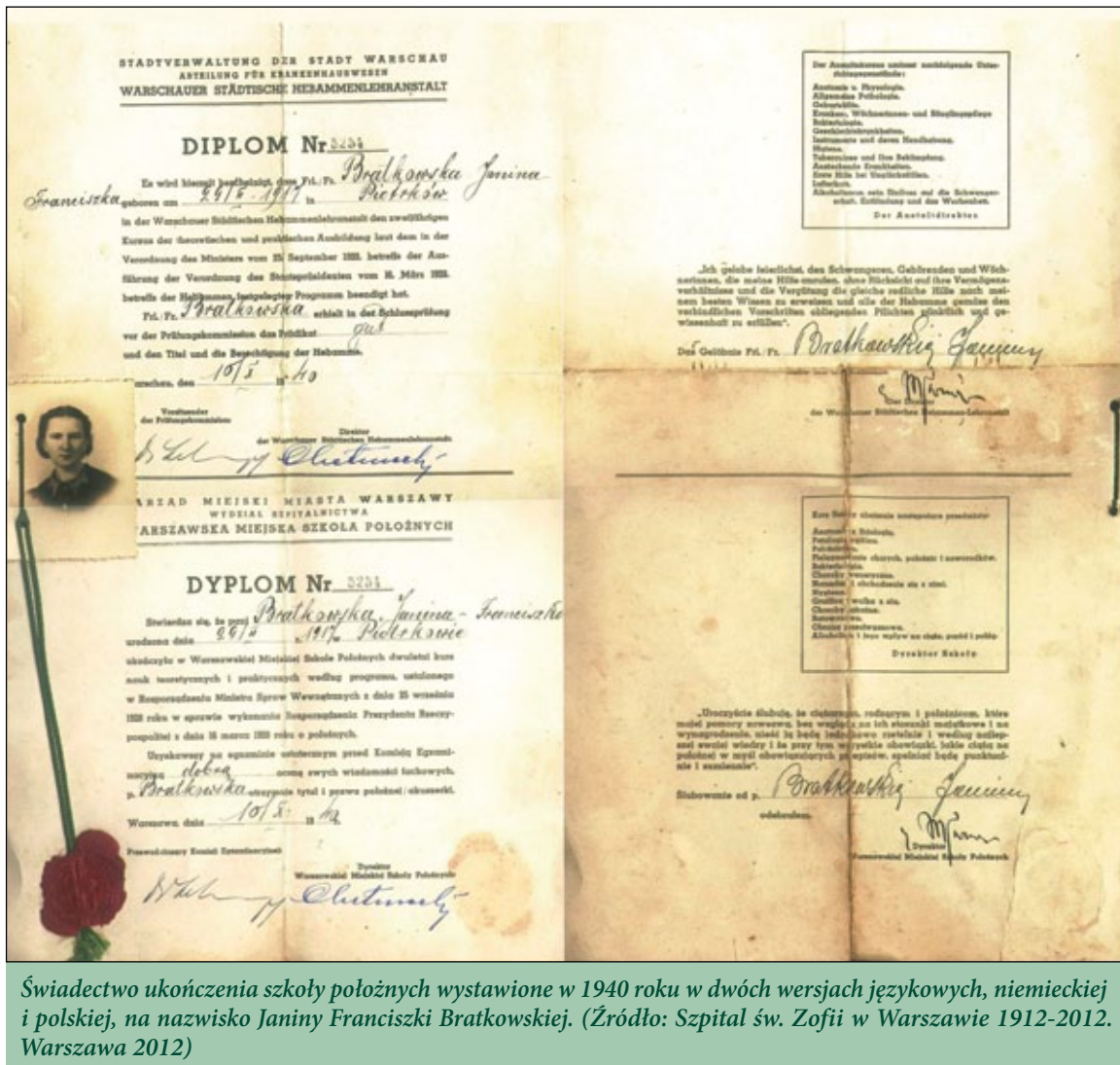
Liczba uczennic w roku 1931 wynosiła 166 osób, a 1932 ponad dwukrotnie więcej – 350.

Szkolenie odbywało również w innych placówkach: wykłady z bakteriologii i higieny w Państwowym Zakładzie Higieny przy ul. Chocimskiej, a zajęcia praktyczne z zakresu szczepień ochronnych, ratownictwa i obrony przeciwgazowej m.in. w Szpitalu Ujazdowskim.

Po ukończeniu kształcenia odbywał się egzamin końcowy – teoretyczny.

Wręczenie dyplomów ukończenia szkoły rozpoczynało nabożeństwo w katedrze św. Jana, po czym w budynku Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego przy ulicy Karowej wszystkie absolwentki składały ślubowanie i otrzymywały dyplomy z rąk wiceprezydenta miasta.

Świadectwo ukończenia szkoły położnych wystawione w 1940 roku w dwóch wersjach językowych, niemieckiej i polskiej, na nazwisko Janiny Franciszki Bratkowskiej. (Źródło: Szpital św. Zofii w Warszawie 1912-2012. Warszawa 2012)

W latach 1929-1939 oprócz Miejskiej Szkoły Położnych w Warszawie działały również dwie prywatne szkoły: dr. Popiela przy ul. Lipowej oraz dr. Reissa przy ul. Foksal.

W 1935 roku odszedł na emeryturę dr Kazimierz Jasielowicz, a nowym dyrektorem został ginekolog – położnik doc. dr Henryk Gromadzki. W tym czasie zlikwidowano zakład (szpital) Położniczy im. św. Elżbiety. Szkolenie prowadzono od tego momentu w dwu zakładach położniczych.

W 1937 roku Wydział Szpitalnictwa rozpoczął przygotowania do budowy siedziby szkoły i internatu. Projekt ten nie doczekał się realizacji ze względu na wybuch II wojny światowej.

W latach 1918-1939 szkoła wykształciła ponad 3,5 tysiąca położnych.

Napaść Niemców hitlerowskich na Polskę 1 września 1939 roku przerwała na okres 2 miesięcy działalność szkoły. W listopadzie 1939 r. Warszawska Miejska Szkoła Położnych wznowiła swoją działalność w Zakładach Położniczych przy ul. Karowej i Żelaznej zgodnie z umową kapitulacyjną z dnia

27 września 1939 roku, w której zagwarantowano istnienie polskiego Zarządu Miejskiego miasta Warszawy i jego agend⁸.

W 1940 r. w szpitalu przy ul. Żelaznej Niemcy utworzyli szpital więzienny, co spowodowało, że przestał on być placówką szkoleniową dla uczennic szkoły.

Uczennice od pierwszego dnia pobytu w szkole, bez uprzedniego przygotowania kierowano na praktyki w oddziałach. Po 24-godzinnych dyżurach uczennice zobowiązane były uczestniczyć w zajęciach teoretycznych, które odbywały się w szpitalu przy ulicy Karowej. Jesienią 1940 roku przyjęto do szkoły kandydatki o wysokim cenzusie naukowym – przedwojenne studentki pierwszego roku medycyny – Uniwersytetu Warszawskiego i Poznańskiego. Posiadały one podstawy teoretyczne do nauki zawodu i dlatego 2-letni kurs ukończyły w ciągu roku.

Początek roku szkolnego w 1941 roku to ważny moment w historii szkoły, od tego czasu datuje się wiele zmian w systemie kształcenia. W listopadzie

Zdjęcie z okresu okupacji, na którym widoczni są od lewej: doc H. Gromadzki, dr A. Chelmecki i dr M. Zieliński. (Archiwum prywatne Marii Niklewicz)

Uroczystość dyplomowa. Wśród absolwentek p. T. Kulczyńska (z kwiatami). Rok 1943 (Archiwum prywatne Marii Niklewicz)

tęgo roku wicedyrektorką szkoły została mianowana Teresa Kulczyńska, absolwentka Szkoły Pielęgniarek Zawodowych w Krakowie z 1921 roku, oraz Szkoły Pielęgniarnictwa w Bostonie z 1923 roku. Wprowadzono blokowy system nauczania, w którym cykl szkolenia składał się z trzech okresów zajęć teoretycznych i trzech okresów szkolenia praktycznego.

Pierwszy rok nauki kończył się egzaminem, który uczennice zdawały po odbyciu wszystkich zajęć teoretycznych i praktycznych.

W przyswajaniu wiadomości z zakresu pielęgniarstwa bardzo pomocny okazał się podręcznik pt. „Zabiegi pielęgniarские”, wydany w 1938 roku w Krakowie, napisany przez Teresę Kulczyńską we współautorstwie Hanny Chrzanowskiej.

Podniesienie rangi szkoły rozpoczęto od wzrostu wymagań w stosunku do kandydatek. Przyjmowano osoby posiadające wykształcenie powyżej szkoły powszechnej, a często legitymujące się maturą. Godnym uwagi wydaje się fakt, że szkoła w omawianym okresie zyskała stałą kadrę pielęgniarsko-położniczą. Funkcję instruktorek szkolnych, które prowadziły zarówno wykłady teoretyczne z zakresu pielęgniarstwa specjalistycznych, jak i zajęcia praktyczne w oddziałach, pełniły:

- pielęgniarki: Melania Dąbrowska i Zofia Marmakis, absolwentka Szkoły Pielęgniarnictwa PCK w Warszawie,
- Wanda Haft-Szatyńska, absolwentka Warszawskiej Szkoły Pielęgniarnictwa,
- oraz położna – Maria Niklewicz, absolwentka Warszawskiej Miejskiej Szkoły Położnych (pełniąca jednocześnie obowiązki położnej oddziałowej w oddziale septycznym).

Wykładowcami szkoły z przedmiotów klinicznych w czasie okupacji byli:

- dr Antoni Chelmecki – położnictwo, ginekologia i patologia;

- dr Józef Lubczyński – pediatria;
- dr Hanna Michałowska – choroby zakaźne, higiena i ratownictwo;
- dr Maria Szadkowska – farmakologia;
- dr Marian Zieliński – anatomia z fizjologią oraz choroby weneryczne.

Wykłady z położnictwa i ginekologii prowadził również dyrektor szkoły doc. H. Gromadzki.

Szkolenie praktyczne w oddziałach odbywało się przy współudziale lekarzy: Wojciecha Gromadzkiego, Tadeusza Mockały, Bolesława Pawłaka, Romana Polaka oraz Tadeusza Zwolińskiego.

Na podkreślenie zasługuje fakt dalszej ścisłej współpracy władz szkoły i szpitala przy ulicy Karowej. Duże zasługi w tym zakresie należy przypisać dwóm kolejnym przełożonym szpitala: paniom Łaniewskiej i Celińskiej. W 1942 roku szkołę ukończyło 110 uczennic w większości pochodzących ze środowisk wiejskich i robotniczych.

Wiosną 1943 roku Niemcy podjęli decyzję o zamknięciu Warszawskiej Miejskiej Szkoły Położnych, dając możliwość ukończenia szkoły uczennicom, które ją rozpoczęły. Przedostatni kurs szkoły, w sierpniu 1943 roku, ukończyły 34 uczennice, a wśród nich p. Stefania Hoch z d. Dobosz – późniejsza nauczycielka szkoły położnych w okresie powojennym.

Mimo decyzji o przerwaniu działalności szkoły, Wydział Szpitalnictwa Zarządu Miejskiego miasta Warszawy utworzył konspiracyjnie nową placówkę szkolną o profilu pielęgniarsko-położniczym przy ul. Śliskiej.

Szkoła o profilu pielęgniarsko-położniczym zaplanowana została na 3 lata, przy czym program przewidywał pełnowartościowe wykształcenie pielęgniarskie obejmujące położnictwo,

jako dodatkową specjalność. Pierwszy kurs szkolenia rozpoczął się jesienią 1943 roku, a następny i zarazem ostatni wiosną 1944 roku.

Wybuch Powstania Warszawskiego spowodował zamknięcie na zawsze Szkoły Pielęgniarsko-Położniczej oraz przerwał na 10 lat działalność Miejskiej Szkoły Położnych.

1954-2002 Państwowa Szkoła Położnych

W okresie od 1954 do 1958 r. obowiązywał 2-letni program nauczania, po ukończeniu 9-ciu klas szkoły ogólnokształcącej, natomiast od 1958 r. 2,5-letni program nauczania i konieczność zdania przez kandydatki matury.

Zmieniła się nazwa szkoły na Medyczne Studium Zawodowe Nr 2 – Wydział Położnych.

Kolejne siedziby szkoły to: Szpital przy ul. Infanckiej oraz budynki przy ul. Karolkowej 53, ul. Wilczej 9 i ul. Solec 57. W tym czasie obowiązki dyrektora szkoły kolejno pełniły: p. Władysława Kill, p. Celina Bartold, mgr Hanna Jania, p. Jadwiga Dobrzańska, ponownie mgr Hanna Jania, mgr Barbara Danielska i mgr Zdzisława Witkowska. W tym prawie pięćdziesięcioletnim okresie szkoła wykształciła ponad 2700 położnych.

2000-2002 Akademia Medyczna w Warszawie Wydział Nauki o Zdrowiu Zakład Pielęgniarstwa i Żywienia Człowieka Specjalność Położnictwo

Po przeniesieniu kształcenia położnych na poziom akademicki, w strukturze organizacyjnej nie stanowiło ono oddzielnego zakładu tylko zostało włączone do Zakładu Pielęgniarstwa i Żywienia Człowieka jako odrębna specjalność. Dopiero od 1 sierpnia 2002 roku położnictwo stało się samodzielną jednostką organizacyjną pod nazwą Zakład Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej. Od rozpoczęcia swojej działalności aż do chwili obecnej kierownikiem tego zakładu jest Prof. nadzw. dr hab. n. med. Ewa Dmoch Gajzlerska.

2002 – do chwili obecnej Warszawski Uniwersytet Medyczny Wydział Nauki o Zdrowiu Zakład Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej

Kształcenie odbywa się na studiach dwustopniowych. Pierwszy stopień obejmuje szkolenie na poziomie licencjata, które trwa 6 semestrów i kończy

się zdaniem egzaminu praktycznego w jednym z oddziałów prowadzących szkolenie praktyczne oraz napisaniem i pozytywnym zrecenzowaniem pracy licencjackiej.

Drugi stopień szkolenia położnych odbywa się na poziomie magistra i trwa 4 semestry a kończy się napisaniem i obroną pracy magisterskiej.

W tym też okresie, po wejściu Polski do Unii Europejskiej, od roku 2004 prowadzone jest kształcenie położnych na poziomie licencjata. W wyniku rozmów pomiędzy stroną Polską a stroną reprezentowaną przez Unię Europejską dotyczących wyrównania poziomu kształcenia położnych polskich wobec koleżanek kształconych w krajach unijnych, powołano do życia studia licencjackie tzw. studia pomostowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia⁹.

Materiały źródłowe:

- ¹ Paciorkiewicz M. *Z historii... Pielęgniarka i Położna*. 1984, 5:21-22
- ² Ustawa Warszawskiego Instytutu Położniczego z dnia 21 stycznia 1840 r. wydana przez Radę Administracyjną Królestwa Polskiego rozdział II § 6
- ³ Jaworski J. *Organizacja pomocy położniczej*. Wydawnictwo Ministerstwa Zdrowia Publicznego, Warszawa, 1919
- ⁴ Ustawa Warszawskiej Szkoły Położniczej przy Miejskich Przytułkach Położniczych, Drukarnia D. Ambroziewiczza, Warszawa 1906
- ⁵ Cieszyński F.K. *Organizacja opieki nad noworodkiem w Miejskim Zakładzie Położniczym im. Ks. Anny Mazowieckiej*. Zdrowie, 1933, nr 1-2, 15 stycznia, rocznik XLVIII, str. 25-38
- ⁶ Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, 1931 nr 5, poz. 41
- ⁷ Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, 1929 nr 2, poz. 20
- ⁸ Majkowska B. *Założenia organizacyjno-programowe Warszawskiej Miejskiej Szkoły Położnych w latach-1918-1944*. Akademia Medyczna, Wydział Pielęgniarstwa w Lublinie. Praca magisterska, Lublin 1985
- ⁹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 maja 2004 r. W sprawie szczegółowych warunków prowadzenia studiów zawodowych na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo przeznaczonych dla pielęgniarerek i położnych posiadających świadectwo dojrzałości, i będących absolwentami liceów medycznych, oraz medycznych szkół zawodowych kształcących w zawodzie pielęgniarki i położnej Dz.U. 04.110.1170 (zmiana Dz.U. 10.65.420).

dr Mirosława Adamus
mgr Mariusz Jaworski
 Zakład Psychologii Medycznej
 Warszawski Uniwersytet Medyczny

POCZUCIE TOŻSAMOŚCI ZAWODOWEJ A POSTRZEGANIE ETOSU NAUCZYCIELSKIEGO WŚRÓD STUDENTÓW WYBRANYCH KIERUNKÓW MEDYCZNYCH

Wybór przyszłej roli zawodowej i podjęcie edukacji w celu jej wykonywania jest jedną z ważniejszych decyzji w życiu człowieka, stanowi też istotny składnik budowania obrazu własnej osoby. Funkcjonowanie w roli zawodowej pracownika medycznego w dużej mierze oparte jest na specyficznej wiedzy i umiejętnościach zdobytych w procesie kształcenia przed i podyplomowego. Nieodłącznie wiąże się z procesem edukacji, przede wszystkim z poznawaniem w trakcie studiów na uczelniach o profilu medycznym podstawowych kanonów wykonywania zawodu (Joshi, 2012).

Dodatkowo, proces dydaktyczny zawiera elementy relacji interpersonalnych, które są szczególnie związkami zachodzącymi między jego uczestnikami: nauczycielami akademickimi i studentami (Hamre i Pianta, 2001). Relacje takie, z jednej strony sprzyjają rozwijaniu potencjału intelektualnego, ułatwiają budowanie spójnego systemu wiedzy, np. z obszaru nauk medycznych, z drugiej zaś wpływają na kształtowanie poziomu świadomości własnych działań czy przestrzeganie norm etycznych (Ladd i Burgess, 2001).

Efektywność pracy nauczyciela akademickiego warunkuje wiele różnorodnych czynników. Między innymi są to posiadane kompetencje o charakterze merytorycznym, dydaktycznym oraz interpersonalnym. Mają one wpływ na budowanie u studentów wizji własnego funkcjonowania w przyszłej roli zawodowej. Prawidłowa relacja między nauczycielem i uczniem przyczynia się nie tylko do rozwoju naukowego, ale również do rozwoju społeczno-emocjonalnego obydwu uczestniczących stron (Gregory i Weinstein, 2004; Hamre i Pianta, 2001).

Pojawia się zatem pytanie, jakie czynniki sprzyjają budowaniu specyficznych relacji nauczyciel-student oraz kształtują tzw. etos nauczycielski. Istotną kwestią wydają się także związki cech osobowości nauczyciela akademickiego z procesem identyfikowania się studentów z wybraną rolą zawodową.

W naszych badaniach, prowadzonych latach 2012-2013, podjęta została próba określenia roli cech i kompetencji interpersonalnych nauczycieli w zakresie kształtowania poczucia tożsamości zawodowej przyszłych pracowników medycznych:

Tabela 1. Cechy nauczyciela akademickiego

Cechy nauczyciela akademickiego	
Związane z ogólnym funkcjonowaniem	
postępuje etycznie, zgodnie z normami	posiada wszechstronną wiedzę
przyjazny	rzeczowy
tolerancyjny	sprawiedliwy
cierpliwy	ambitny
wyrozumiały	konsekwentny
życzliwy	opanowany
spokojny	punktualny
partnerski	wymagający
z poczuciem humoru	obiektywny
położliwy	
elastyczny	

Związane z wykonywanym zawodem	
jest autorytetem w swojej dziedzinie	
posiada gruntowną wiedzę w swojej dziedzinie	
posiada doświadczenie zawodowe	
poszerza swoją wiedzę biorąc udział w konferencjach i spotkaniach naukowych	

Związane z procesem nauczania	
korzysta z różnorodnych pomocy dydaktycznych	
posiada umiejętność selektywnego doboru materiału	
posiada umiejętności komunikacyjne	
jasno określa swoje wymagania	
utrzymuje dyscyplinę	
motywuje do aktywności podczas zajęć	
prowadzi zajęcia w sposób interesujący	
przekazuje wiedzę w sposób jasny i zrozumiały	
systematycznie kontroluje i ocenia poziom osiągniętej wiedzy	

Tabela 2. Wybrane zachowania oparte na postawach i przekonaniach nauczycieli akademickich

Zachowania oparte na postawach i przekonaniach nauczycieli akademickich	
prowadzenie badań i osiąganie sukcesów w swojej dziedzinie	
krytyczny osąd zastanych metod i procedur	
ostrożność w wyrażaniu krytyki	
współpraca z innymi członkami zespołu terapeutycznego/edukacyjnego	
współpraca z innymi naukowcami	
przekazywanie wyników badań naukowych	
kształtowanie postaw studentów wobec innych ludzi	
rozbudzanie potrzeby samodzielnego kształcenia	

lekarzy, fizjoterapeutów oraz ratowników medycznych. Przeprowadzone analizy uwzględniały perspektywę studentów.

Opracowana ankieta została skierowana do 250-osobowej grupy studentów kierunków: lekarskiego, fizjoterapii oraz ratownictwa medycznego. Zastosowany kwestionariusz umożliwił ocenę stopnia identyfikacji studentów z wybra-

nym zawodem medycznym, przekonaniach dotyczących przyszłej pracy zawodowej oraz wpływu kontaktów z przedstawicielami środowiska uczelni na kształtowanie poczucia tożsamości zawodowej. Studenci określali również, jakie cechy nauczycieli akademickich były ważne dla kształtowania ich poczucia tożsamości zawodowej.

Stopień identyfikacji studentów z wybranym zawodem medycznym i przekonania dotyczące przyszłej pracy zawodowej respondenci oceniali na 5-stopniowej skali (od bardzo małego poziomu identyfikacji po bardzo duży).

Osoby badane opiniowały również wpływ kontaktów z przedstawicielami środowisk uczelni na kształtowanie poczucia tożsamości zawodowej również w 5-stopniowej skali (od oceny bardzo mały wpływ po bardzo duży). Uczestnicy określali znaczenie kontaktów z rówieśnikami, ze starszymi studentami z poprzednich roczników, nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia praktyczne (np. w szpitalach, klinikach, itp.), nauczycielami akademickimi realizującymi zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, seminaria) oraz akademickimi doradcami zawodowymi.

Analizując znaczenie cech nauczycieli akademickich w procesie identyfikacji z przyszłą rolą i kształtowania wyobrażeń o wybranym zawodzie, uwzględniono przede wszystkim te właściwości, które są wymieniane w literaturze jako istotne w relacji nauczyciel-student. Zostały one wymienione w tabeli 1.

Studenci dokonywali także oceny wpływu na proces identyfikacji z przyszłą rolą zawodową takich zmiennych, jak: wiek, płeć oraz stopień naukowy nauczyciela akademickiego.

Przeprowadzone analizy uwzględniały również ocenę wpływu wybranych postaw i przekonań nauczycieli akademickich na kształtowanie identyfikacji z wybranym zawodem. Postawy te zostały wymienione w tabeli 2.

Uzyskane wyniki potwierdzają związek między specyficznymi czynnikami procesu edukacyjnego, jakimi są etos, kompetencje i autorytet nauczyciela akademickiego a kształtowaniem

poczucia identyfikacji z przyszłą rolą zawodową pracownika medycznego.

Z przeglądu literatury wynika, że posiadane kompetencje oraz sukcesy zawodowe nauczyciela akademickiego bezpośrednio przekładają się na efektywność nauczania oraz jakość relacji nauczyciel-student (Rice, 2003; Wayne i Youngs, 2003; Berry 2002). Mają także wpływ na proces kształtowania u studentów poczucia identyfikacji z przyszłą rolą zawodową.

Deklarowany poziom identyfikacji z zawodem medycznym wśród studentów analizowanych kierunków Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego mieści się w przedziale między dużym i bardzo dużym. Badani uważają, że posiadają bardzo dobrze sprecyzowany obraz przyszłej pracy zawodowej.

Z poczynionych analiz wynika, że w kształtowaniu poczucia tożsamości zawodowej istotne znaczenie mają kontakty z nauczycielami akademickimi podczas zajęć praktycznych. W nieco mniejszym stopniu wpływają kontakty z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, seminaria) oraz z innymi studentami, będącymi rówieśnikami. Najmniejsze znaczenie mają kontakty z akademickimi doradcami zawodowymi.

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki, należy podkreślić znaczenie relacji student-nauczyciel prowadzący zajęcia praktyczne w kształtowaniu prawidłowej postawy wobec własnego zawodu: kontaktów z pacjentami oraz relacji w zespole współpracowników. Hierarchia wartości osób prowadzących takie zajęcia może nie tylko wpływać na kształtowanie wizji przyszłego zawodu, ale także rzutować na zachowania zgodne z etyką.

Duże znaczenie w procesie identyfikacji z przyszłą rolą zawodową mają także kontakty ze studentami z poprzednich roczników. Starsze koleżanki i koledzy stanowią cenione źródło informacji na temat wartości merytorycznych i praktycznych zajęć oraz ich przydatności w przyszłej pracy zawodowej. Na tym etapie dochodzi również do zderzenia dwóch perspektyw: własnych oczekiwań z doświadczeniami poprzedników, z ich fascynacjami bądź rozczarowaniami.

Najbardziej znaczące w kształtowaniu poczucia identyfikacji z wybranym zawodem medycznym mają takie cechy nauczycieli akademickich, jak: posiadanie gruntownej wiedzy i praktycznego doświadczenia w zakresie nauczanego przedmiotu. Studenci deklarują zainteresowanie metodami nauczania medycyny opartej na faktach/dowodach (ang. *Evidence-based medicine*, EBM).

Uzasadniony jest także wniosek, iż brak odpowiednich kompetencji i/lub doświadczenia prak-

tycznego w nauczanej dziedzinie zwiększa ryzyko wystąpienia trudności w kształtowaniu oczekiwanych postaw w przyszłej pracy zawodowej. Uzyskane wyniki w tym zakresie są zgodne z doniesieniami innych badaczy, np. Rice'a (2003) oraz Wayne'a i Youngs'a (2003).

Istotne znaczenie w procesie edukacji studentów ma przekazywanie wiedzy w sposób jasny i zrozumiały oraz prowadzenie zajęć w sposób interesujący. Studenci podkreślają, iż zajęcia powinny zawierać elementy aktywizujące oparte na zróżnicowanych technikach pracy (np. wizualizacja połączona z dyskusją w małych grupach lub „burzą mózgow”).

Berry (2002) zwraca uwagę, że jednym z głównych wyznaczników prawidłowego nauczania jest jakość i forma przekazywanej wiedzy. Te dwie właściwości istotnie wpływają na efektywność nauczania studentów i mogą przekładać się na kształtowanie postaw wobec przyszłej roli zawodowej. To stanowisko potwierdzają również wyniki badań własnych, wskazujące na niebagatelną rolę umiejętności przekazywania wiedzy w sposób jasny i zrozumiały.

W procesie kształtowania poczucia identyfikacji zawodowej istotne znaczenie ma także odpowiedni dobór nauczanych treści. Zbyt duże przeciążenie poznawcze studentów nadmierną ilością nowego i szczegółowego materiału nie sprzyja procesom uczenia się, a dodatkowo może wywołać niechęć do przekazywanych informacji. Cenionym elementem nauczania jest wskazywanie praktycznych aspektów wiedzy, co pozwoli odwołać się do niej i zastosować w przyszłej praktyce medycznej.

W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę na rolę elastyczności i zaangażowania nauczycieli akademickich w procesie dydaktycznym. Podkreśla się również konieczność wyboru odpowiednich form nauczania w celu rozwijania potrzeby samodzielnego kształcenia przy jednoczesnym uwzględnieniu różnic indywidualnych w przyswajaniu wiedzy (Vaughn i Baker, 2001).

Tezy te są także zgodne z wynikami badań własnych na wybranych kierunkach studiów związanych z naukami medycznymi. Uzyskane rezultaty potwierdzają, że studenci wysoko cenią umiejętności komunikacyjne nauczyciela oraz bycie autorytetem w swojej dziedzinie. Dodatkowym atutem jest jasne określanie wymagań i zachęcanie do aktywności na zajęciach, a przy tym wykazywanie dużej dozy cierpliwości.

Przeprowadzone badania uwidocznily istotne związki poziomu identyfikacji z rolą społeczną z takimi cechami nauczycieli akademickich, jak: bycie wymagającym, posiadaniem umiejętności

utrzymywania dyscypliny i systematycznym ocenianiem efektów kształcenia. Obserwacje te są zgodne ze stanowiskiem Irvine'a (2001), który podkreśla, iż studenci bardziej cenią wymagających nauczycieli od tych nadmiernie pobłażliwych, przy czym systematyczna ocena efektów kształcenia powinna iść w parze z jasno określonymi wymaganiami. Te dwa elementy są względem siebie kompatybilne i nie powinny być oddzielane. Oczekiwanie studentów wiąże się również z pełnym obiektywizmem w ocenie ich umiejętności. W ich opinii, sprawiedliwy system ocen ma również istotne znaczenie w kształtowaniu identyfikacji z przyszłą rolą zawodową.

Jako cechy osobowości, warunkujące nauczycielom sukces dydaktyczny, wymieniane są: entuzjazm, przyjazna postawa i posiadanie poczucia humoru (Cruickshank i wsp., 2003). Tworzą one jeden z ważnych predyktorów skutecznego nauczania. Dla przykładu, w trudnych sytuacjach poczucie humoru z jednej strony umożliwia szybsze niwelowanie dystansu, z drugiej zaś może stanowić cenny wzorzec skutecznego radzenia sobie w rozwiązywaniu problemów.

W przypadku studentów silnie identyfikujących się z rolą zawodową występuje dodatnia korelacja poziomu identyfikacji z następującymi cechami nauczyciela: wymagający, konsekwentny, rzeczowy, posiadający doświadczenie praktyczne, przekazujący wiedzę w sposób jasny i zrozumiały, utrzymujący dyscyplinę, systematycznie oceniający efekty kształcenia oraz posiadający wszechstronną wiedzę.

W kształtowaniu identyfikacji z rolą zawodową duże znaczenie mają także zachowania powiązane z postawami i przekonaniem nauczycieli akademickich. Są to: prezentowanie krytycznego osądu zastanych procedur, kształtowanie postaw wobec innych ludzi oraz rozbudzanie potrzeby samodzielnego kształcenia.

Z kolei wiek, płeć oraz stopień naukowy nauczyciela nie łączą się z poczuciem tożsamości zawodowej.

Podsumowując można stwierdzić, iż na kształtowanie identyfikacji z rolą zawodową mają wpływ zarówno cechy osobowości, jak również kompetencje merytoryczne i metodyczno-dydaktyczne nauczyciela akademickiego.

Wśród kompetencji merytorycznych największe znaczenie mają: posiadanie gruntownej wiedzy w swojej dziedzinie, posiadanie praktycznego doświadczenia, posiadanie doświadczenia oraz bycie autorytetem w swojej dziedzinie.

Natomiast wśród kompetencji metodyczno-dydaktycznych dużą rolę pełnią: przekazywanie wiedzy w sposób jasny i zrozumiały, prowadzenie zajęć w sposób interesujący, posiadanie umiejętności komunikacyjnych oraz jasne określanie wymagań.

Należy zaznaczyć, że spośród wielu cech osobowości nauczyciela akademickiego studenci najbardziej cenią bycie ambitnym. Nieco mniej, ale również ważne są dla nich takie cechy osobowości, jak: konsekwentny, cierpliwy, rzeczowy, przyjazny, postępujący etycznie i zgodnie z normami, wymagający, partnerski, obiektywny, sprawiedliwy, z poczuciem humoru, życzliwy, wyrozumiały, opany oraz tolerancyjny.

Cechy, jakimi charakteryzuje się nauczyciel akademicki, jego kompetencje merytoryczne i metodyczno-dydaktyczne stanowią ważny predyktor skutecznego nauczania oraz kreowania wizji wykonywania przyszłego zawodu medycznego.

Piśmiennictwo

1. Joshi, M.A. (2012). Quality assurance in medical education. *Indian Journal of Pharmacology*, 44(3), 285–287.
2. Hamre, B., Pianta, R. (2001). Early teacher-child relationships and the trajectory of children's school outcomes through eighth grade. *Child Development*, 72, 625–638.
3. Ladd, G.W., Burgess, K.B. (2001). Do relational risks and protective factors moderate the linkages between childhood aggression and early psychological and school adjustment? *Child Development*, 72, 1579–1601.
4. Gregory, A., Weinstein, R.S. (2004). Connection and regulation at home and in school: Predicting growth in achievement for adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 19, 405–427.
5. Rice, J.K. (2003). *Teacher quality: Understanding the effectiveness of teacher attributes*. Washington, D.C.: Economic Policy Institute.
6. Wayne, A.M., Youngs, P. (2003). Teacher characteristics and student achievement gains: A review. *Review of Educational Research*, 73 (1), 89–122.
7. Berry, B. (2003). What it means to be a "highly qualified teacher". Southeast Center for Teaching Quality.
8. Vaughn L, Baker R (2001). Teaching in the medical setting: balancing teaching styles, learning styles and teaching methods. *Medical Teacher*, 23(6), 610–612.
9. Cruickshank, D.R., Jenkins, D.B., Metcalf, K.K. (2003). *The act of teaching*. New York, NY: McGraw-Hill.
10. Irvine, J.J. (2001). *Caring, competent teachers in complex classrooms*. Washington, DC: AACTE Publications.

Obrony prac doktorskich

I WYDZIAŁ LEKARSKI

16 stycznia 2014 roku

godz. 10⁰⁰

lek. Paweł Żebrowski *Bezpośrednie i odległe skutki ostrego uszkodzenia nerek wymagającego leczenia nerkozastępczego*

promotor: prof. dr hab. Joanna Matuszkiewicz-Rowińska

recenzenci: prof. dr hab. Jolanta Małyżko

prof. dr hab. Wojciech Załuska

godz. 11³⁰

lek. Dariusz Paweł Madajczak *Poszukiwanie optymalnego stężenia tlenu stosowanego podczas resuscytacji noworodków urodzonych przed 32 tygodniem ciąży – badanie z randomizacją*

promotor: prof. dr hab. Maria Borszewska-Kornacka

recenzenci: dr hab. Ewa Gulczyńska, prof. ICZMP

prof. dr hab. Janusz Gadzinowski

godz. 13⁰⁰

lek. Adam Gałązka *Spirometria ustna i nosowa w ocenie jakości życia pacjentów z upośledzoną drożnością nosa*

promotor: prof. dr hab. Andrzej Kukwa

promotor pomocniczy: dr Wojciech Kukwa

recenzenci: prof. dr hab. Małgorzata Tafil-Klawe

dr hab. Beata Zielnik-Jurkiewicz

godz. 14⁰⁰

lek. Tomasz Grochowski *Analiza zmienności rytmu serca u pacjentów z zaburzeniami oddychania w czasie snu*

promotor: prof. dr hab. Andrzej Kukwa

recenzenci: prof. dr hab. Małgorzata Tafil-Klawe

prof. dr hab. Grzegorz Opolski

30 stycznia 2014 roku

godz. 11³⁰

lek. Ewelina Sielska-Badurek *Wpływ rehabilitacji czynnościowej na leczenie dysfonii u śpiewaków*

promotor: dr hab. Ewa Osuch-Wójcikiewicz

recenzenci: prof. dr hab. Grażyna Mielnik-Niedzielska

dr hab. Bożena Wiskirska-Woźnica

godz. 13⁰⁰

lek. Piotr Szczudlik *Rola przeciwciał przeciwko titinie u pacjentów z miastenią o wczesnym i późnym początku*

promotor: dr hab. Anna Kostera-Pruszczyk

recenzenci: dr hab. Andrzej Bogucki, prof. nadzw. UM w Łodzi

prof. dr hab. Jarosław Sławek

godz. 14³⁰

lek. Marek Rosłon *Wpływ wariantów allelicznych genu receptora hormonów tarczycy beta (THRB) na powstawanie raka brodawkowego tarczycy*

promotor: dr hab. Krystian Jażdżewski

promotor pomocniczy: dr Anna Wójcicka

recenzenci: prof. dr hab. Barbara Jarząb

dr hab. Agnieszka Piekiełko-Witkowska

Obrony prac doktorskich

II WYDZIAŁ LEKARSKI

28 stycznia 2014 roku

godz. 11⁰⁰

lek. Iwona Cielniak *Wybrane czynniki prognozujące skuteczność leczenia przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C u pacjentów zakażonych HIV-1*

promotor: dr hab. Andrzej Horban

recenzenci: prof. dr hab. Magdalena Marczyńska
prof. dr hab. Anatol Panasiuk (UM w Białymstoku)

godz. 12⁰⁰

mgr Elżbieta Stawicka *Problem hipomanii i manii indukowanej trój cyklicznymi lekami przeciwdepresyjnymi u dzieci i młodzieży z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z zaburzeniami koncentracji uwagi*

promotor: prof. dr hab. Tomasz Wolańczyk

recenzenci: prof. dr hab. Marcin Wojnar
prof. dr hab. Andrzej Rajewski (UM w Poznaniu)

godz. 12⁵⁰

lek. Anna Siwiec *Nieinwazyjny test ureazowy do szybkiej diagnostyki Helicobacter pylori*

promotor: prof. dr hab. Mirosław Jarosz

recenzenci: prof. dr hab. Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska (UM w Białymstoku)
prof. dr hab. Jan Chojnacki (UM w Łodzi)

godz. 13⁴⁰

mgr Magdalena Łazarewicz *Changes in QoL in female and male MI-survivors: the role of age, self-esteem and social embeddedness. A prospective study based on HUNT 1, 2 and 3*

(Zmiany jakości życia u kobiet i mężczyzn po zawale serca: rola wieku, poczucia własnej wartości i osadzenia społecznego. Badanie prospektywne w oparciu o HUNT 1, 2 i 3)

promotor: prof. dr hab. Geir Arild Espnes

promotor pomocniczy: dr Dorota Włodarczyk

recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Drygas (UM z Łodzi)
prof. dr hab. Irena Heszen (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej)

MEDYCYNĄ DYDAKTYKA WYCHOWANIE – recenzenci

Poniżej prezentujemy listę recenzentów opiniujących oryginalne prace naukowe nadesłane do publikacji w Czasopiśmie „Medycyna Dydaktyka Wychowanie”:

dr hab. med. Wojciech Braksator

dr hab. med. Agnieszka Cudnoch-Jędrzejewska

dr hab. med. Joanna Gotlib

dr hab. med. Marek Kuch

dr hab. med. Artur Mamcarz

prof. dr hab. med. Robert Rudowski

dr med. Janusz Sierdziński

prof. dr hab. med. Waldemar Szelenberger

prof. dr hab. med. Katarzyna Życińska

dr hab. med. Maria Radziwoń-Zaleska